

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 10.

V GORICI, ČETRTEK 6. MARCA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

7. marca, petek: Tomaž Akvinski, cerkveni učenik. — 8., sobota: Janez od Boga, spoznavavec; Filemon, mučenec. — 9., nedelja: 1. postna nedelja. Frančiška Rim.; Gregorij. — 10., ponedeljek: 40 mučencev; Makarij; Aleksander in Kaj, mučenec. — 11., torek: Sofronij, škof; Kristof M.; Eulogij. — 12., sreda: Kvatre. Gregorij Veliki, papež. — 13., četrtek: Teodora, mučenica; Kristina, mučenica.

V soboto, dne 8. marca je prvi kravec; dež.

Novice.

Žalna seja zbornice.

V ponedeljek so se zopet zbrali poslanci. Na slovesni seji so proslavili spomin umrlega ministra in kvadrumvira Mihaela Bianchija. Kvadrumviri so tisti štirje možje, ki so vodili fašistovski pohod na Rim; ti so: umrli Bianchi, letalski min. Balbo, min. za prekomorska posestva De Bono in poslanik pri papežu De Vecchi. Prvi minister Mussolini je dejal o umrlem Bianchiju, da je bil tih in skromen delavec. Nikdar ni predložil računa o svojih fašistovskih zaslugah in si ni skušal ustvariti udobnega položaja, češ da je fašist od »prve ure«. Svojem navdušenju ni dajal glasnega duška, marveč je tehtal besede in dejanja. Za Mussolinijem je govoril umrlemu tovarišu v slovo tudi tajnik Turati. Nato je zbornica v znak žalosti prekinila sejo.

Mučeniki.

Malokje razen v starem Rimu so tako oškropljena s krvjo mučenicov kot na Kitajskem. Od l. 1900. dalje je samo misijonarjev umrlo mučeniške smrti 6132. Kje so pa še ostali verniki! Pretekli teden so kitajski roparji zopet mučili do smrti dva misijonarja salezijanskega reda. Prvi je škof Versiglia, doma iz Tortone v Pijemontu, drugi pa je 27-letni misijonar Casaravario, ki je komaj pred par tedni prišel iz Turina na Kitajsko.

Podobne vesti prihajajo že mesec dni iz Rusije. Boljševiki drže zdaj v ječah 97 škofov, 3700 duhovnikov in 8000 redovnikov in redovnic. Od oktoberske revolucije l. 1917. do danes je bilo na smrt obsojenih 31 škofov, 1560 duhovnikov in 7000 redovnih oseb.

Senat zboruje.

Danes v četrtek 6. t. m. je začel zborovati senat. Na dnevnem redu je več važnih zakonskih načrtov.

Desetletnica.

Vsa Madjarska proslavlja te dni prav slovesno desetletnico, odkar je prevzel vladno regent Miklavž Horthy. Ob tej slovesnosti je prejel državni poglavar najvišje italijansko odlikovanje: ovratnik najsvetejše Anuncijate. Odlikovanje mu daje pravico, da imenuje kralja »svojega bratrance«.

»Bajke in številke«.

Pod tem naslovom piše poslanec Melchiori, da že delj časa krožijo bajke o plačah fašistovskih miličnikov. Če se izvzamejo posebni oddelki, ki državi vržejo dvojno ali trojno, kot se za njih izda, ostane — pravi poslanec Melchiori — le 60 milijonov lir kot redni izdatek. Razen za opremo moštva (400.000 mož) in nujne stroške, se porabi denar le za 1300 plačanih častnikov; vsi ostali, 27.000 po številu, ne dobivajo niti vinarja, ker so itak v drugih službah.

Izseljenišvo l. 1929.

Državna statistika kaže, da se je lansko leto izselilo 149.831 državljani. 88.054 jih je šlo v sosednje evropske države, in sicer največ v Francijo (51.000). Preko morja jih je odplulo 61.777. Domov se je pa vrnilo preko sto tisoč izseljencev.

Obilen ribji lov.

Na obali pri Piranu so ribiči že dolgo časa zaman razpenjali mreže. Zadnji petek so pa imeli dober lov. Ujeli so 400 kvintalov rib v vrednosti 200.000 lir. V revnih ribiških družinah je zavladalo veliko veselje.

Slovenski umetniki v Londonu.

Slovenski upodobljajoči umetniki bodo razstavili svoja dela na britanski razstavi v Londonu. Z njimi bodo nastopili tudi slikarji iz naših krajev: A. Sirk od Sv. Križa pri Trstu, Ivan Čargo iz Kanala, Saša Šantel in Gojmir A. Kos iz Gorice.

† Kardinal Merry del Val.

Zadnjo sredo 26. febr. proti večeru je po kratki bolezni umrl v Rimu kardinal Merry del Val. Rodil se je leta 1865. v Londonu kot sin tajnika pri španskem poslanstvu. Postal je kardinal pod Leonom XIII., njegov naslednik Pij X. ga je imenoval za državnega tajnika. Na tem odličnem mestu je ostal, dokler ni Benedikt XV. imenoval kardinala Gasparrija za svojega zunanjega ministra. Merry del Val, ki je bil rodom Španec, se je mnogo trudil, da je prišlo do sporazuma med sv. stolico in državo ter je večkrat pokazal svojo naklonjenost do fašizma.

»Rdeči dan«.

Iz Moskve so razposlali na vse komunistične voditelje sveta okrožnico, naj dvignejo 6. marca vse brezposelne v boj proti vladajočim. Zlasti v Ame-

riki in v Nemčiji so komunisti pripravili prav vojaški načrt, kako je treba 6. marca na »rdeči dan« udariti na plan. Nemška tajna policija pa je komunistične načrte prestregla in se je za boj dobro pripravila. Vse policije so v bojni pripravi, da komunistične nemire v kali zatro.

Spomladanske poplave.

V južni Franciji je reka Garrone zaradi silnih ploh in pa ker sneg kopni močno narastla. Prestopila je begove in poplavila obširne pokrajine. Dvajset ljudi so deroči valovi odnesli, hiše dviguje kot da so iz lesa. Škode je dosti milijonov. Za prvo silo bo dala vlada 10 milijonov lid.

Tržaško življenje.

Tržaški statistični urad sporoča, da se je v januarju naselilo v mestu 726 oseb; izselilo se jih je 306. K Sv. Ani se je preselilo 316 Tržačanov. Najbolj pobira ljudi jetika. Rodilo se je pa 345 novih meščanov. Mesa so Tržačani pojedli v januarju precej, in sicer 934 volov, 446 krav in tudi 340 konjičkov. Za vožnje na tramvaju so pa izdali 1 milijon 339 tisoč 950 lir. To so le nekatere številke.

Dr. Matko Laginja.

znani hrvatski politik iz Istre, ki je bil po vojni nekaj časa tudi hrvatski ban, je pred časom nevarno obolel. Sedaj se je njegovo zdravstveno stanje nekaj boljšalo, a je radi visoke starosti še vedno nevarno. Dr. Laginja prebiva v Zagrebu.

Pred posebnim sodiščem.

V sredo 26. februarja se je vršila, kakor smo zadnjič napovedali, pred posebnim sodiščem v Rimu razprava proti Francu Droletu iz Porezna in tovarišem. Obtoženi so bili razširjevanja prepovedanih časopisov. Obsojeni so bili: Franc Drolet na 3 leta 1 mesec, Franc Golob na 1 leto 8 mesecev in Ignacij Sturm na 2 leti težke ječe. Proti ostalim neprisotnim obtožencem se bo vršila pozneje posebna obravnava.

Moderna tržaška luka.

Tržaško pristanišče se čedalje bolj izpopolnjuje z modernimi napravami. V zalivu za postajo Sv. Andreja se gradijo nova skladišča in nedavno so bila postavljena nova električna dvigala. V prosti luki bodo v kratkem prevažali ljudi z električnimi avtomobili. Tik ribjega trga bodo te dni dovršili »pomorsko postajo«. Parniki bodo zavozili prav do postaje in potniki pojdejo s parnika po mostu naravnost v čakalnice I., II. in III. razreda. Tudi z železniške postaje se bodo izseljenci in drugi potniki vkrcavali naravnost na parnike. Ogrona cementna stavba stane 6 milijonov 700.000 lir, ki so jih založila javna skladišča v Trstu. Koli, na katerih sloni zgradba, segajo mestoma 22 metrov pod morje.

Tri požigi.

V noči od sobote na nedeljo so neznanhi hudodelci zanetili ogenj v treh ljudskih šolah: v Zgoniku, v Škrbini in Dol. Branici. V Zgoniku bi bilo šolsko poslopje popolnoma zgorelo, da niso svetli plameni prebudili Milke Grudnove, ki je poklicala očeta in ta sosed. Hudodelci so se splazili na streho občinske hiše in odtod na šolsko zgradbo, kjer so odstranili za štirjaški meter korcev, vlili skozi luknjo bencin in zanetili.

V Škrbini so požar odkrili domačini, ki so šli v ranih urah mimo šole. Iz oken se je valil dim in ogenj. V učilnici so našli na tleh posodo bencina »Vigor«, s katerim so požigalci poškopili šolsko opravo. Na stenah so tudi poškovali eno patriotično sliko. V vseh oknih so se od vročine razbile šipe. Hudodelstvo se je moralo izvršiti ob 3. uri zjutraj, zakaj prebivalci pravijo, da so slišali ob tem času drdranje avtomobila.

V Branici leži enorazredna ljudska šola malo iz vasi. Požigalci so ulomili vrata, polili dve posodi petroleja po sobi in zanetili. Poslopje bi bilo gotovo zgorelo, toda okna so bila zaprta in zrak vlažen, tako da se plameni niso mogli razviti in se je ogenj sam od sebe zadušil.

Na kraj zločina so prihiteli goriški kvestor Modesti, načelnik prefektove pisarne g. Mazzanti in državni pravdnik, katerim je pri preiskavi pomagal tudi šolski nadzornik za goriški okraj. Vse kaže, da so v vseh treh šolah zanetili ogenj eni in isti hudodelci, ki so se pripeljali iz Trsta in pohiteli v avtu od vasi do vasi.

Razume se samo po sebi, da taka dejanja ostro obsojamo. Odklanjamo taka zločinska dejanja z isto oostro, s kakršno smo vedno obsojali nasilja, uboje in požige, ki so se dogodili kjerkoli in proti komurkoli. Tega načela se držimo in pri tem ostanemo.

Smrtna kosa v Trstu.

V mestni bolnišnici je pretekli teden umrl v starosti 42 let Ciril Kosmač. Pokojnikov rod izhaja iz stare rihemberške korenike. Kosmač je bil delj časa nameščen v javnih skladiščih. Sorodniki in prijatelji so mu priredili prav lep pogreb. Zapustil je ženo z dvema otrokoma. — V bolnišnici je umrl tudi 60-letni Valentin Čermelj iz Doline. Nedavno je prišel obiskat v mesto hčerko. Blizu njenega stanovanja se mu je spodrsnilo in pri padcu se je smrtno pobil. — Kap je zadela 70-letnega Alojzija Petroviča iz ulice Ugo Foscolo. Naj počivajo v miru!

Vekoslav Spinčič,

bivši voditelj istrskih Hrvatov v dujnajskem državnem zboru, je obolel. G. Spinčič, ki živi po vojni v Jugoslaviji, je že čez 80 let star, zato je njegovo zdravstveno stanje še vedno nevarno.

V ledu in viharju.

Kaspijsko morje in Aralsko jezero v jugovzhodni Rusiji je znano po silnih viharjih in zmrzalih. Pretekli te-

den so ribiči lovili ob bregu na ledu. Nenadoma se je ledena plošča odtrgala od obali in odnesla s seboj 137 ribičev. Ponesrečenci so zapisani gotovi smrti, če jih za časa ne rešijo. Iščejo jih z letali.

Po 15 letih.

Čez 15 let se je vrnil iz ruskega ujetništva Avgust Lorenzi iz Rive na Trentinskem. Mož pripoveduje zanimive, a tudi grozovite reči iz časov boljševiške revolucije. Ujetnik se je v Rusiji poročil in ima tri otroke. Zdaj prosi vlado, da mu dovoli iti po družino.

Gozdni požar.

V petek zvečer se je na pobočju Sabotina vžgal požar, ki je požrl 12 hektarjev državnega gozda in požgal 16 hektarjev zasebnih pašnikov.

Za mala stanovanja v Trstu.

Tržaška občina gradi 640 majhnih stanovanj, ki bodo razmeroma po ceni. Zanje se poteguje 5925 oseb. To pač kaže, da Tržičani zelo pogrešajo majhnih, cenjenih in zdravih stanovanj.

Tržaški pust.

Trst je bil nekaj znan po svojih hrupnih pustnih norostih. Letos pa je pust potekel prav mirno. Izostale so celo velike plesne prireditve v Rossetijevem gledališču. Časnikarski ples so radi smrti G. Nerija odpovedali.

Obleka naredi človeka.

Moskovska vlada je prepovedala svojim diplomatskim zastopnikom v tujih državah, ki često prav sijajno žive, nositi frak. Odslej naprej se bodo oblačili v sivkast jopič z žametnim ovratnikom; na rokav sta všita srp in kladivo, okoli pa je napis: »Proletarci vsega sveta združite se!«

Smrt ponarejevalcem.

Listi poročajo, da so sprejeli v novi kazenski zakonik v sovjetski Rusiji smrtno kazen za ponarejevalce denarja in za one, ki uvažajo ponarejen tuj denar. Zakonik smatra ponarejevanje za izdajstvo nad komunistično revolucijo.

Izpred sodišča.

Dne 7. julija 1929. se je zgodila na cesti med Tržičem in Trstom v bližini Sv. Ivana velika nesreča. V avtu Zadrudne zveze v Gorici se je peljal novi ravnatelj Čevljarske zadruga v Mirnu Josip Alinovi, vozil je šofer Marij Olivo iz Gorice. Avtomobil je po nesreči, oziroma neprevidnosti, z vso silo zadela ob brzovjavni kol ter se popolnoma razbil. Ravnatelj Alinovi je ostal na mestu mrtev, medtem ko je šofer dobil le lažje poškodbe.

Preteklo soboto se je vršila pred kazenskim sodiščem glavna razprava proti šoferju in civilno odgovorni Zadrudni zvezi. Sodišče je obsodilo šoferja na 7 mesecev in 15 dni zapore, a mu je kazen radi amnestije odpustilo. Zadrudna zveza pa je civilno odgovorna za stroške in škodo.

Kavarna »Roma« zaprta.

V Trstu so zaprli v ulici Carducci moderno kavarno »Roma«, ker ni nesla. Pogrešali jo bodo posebno tisti, ki so hodili v poletnih večerih pred kavarno poslušat koncert brezplačno.

Sramotilci Cerkve.

V Berlinu so bile te dni razstavljene na neki komunistični umetniški razstavi tri slike, ki so vzbudile splošen odpor in ogorčenje poštene javnosti. Na prvi sliki je papež Pij XI., ki drži v roki revolver in vpije: »Rešite krščansko omiko pred hudičem in boljše vizmom.« Druga slika kaže nekega župnika, ko razlaga krščanski nauk množici poslušavcev s kozlovskimi glavami. Na tretji sliki pa je naslikal slikar Gross Križanega s čelado na glavi in z masko proti plinu. Policija je slike zaplenila.

Častitljiv župnik.

V kraju Serino blizu mesta Avelino v Kampaniji je umrl župnik, star 101 leto. Do zadnjega je skrbel za svoje ovčice.

»Dolgost življenja

našega je kratka«, poje naš Prešeren, misleč na človeško življenje. Če bi pa vedel, kako malo časa vladajo ministrstva na Francoskem, bi jim zaokrožil tisto fantovsko »Čez osem mes'cev te bom pustil, ja ja...«, kajti zadnjih 60 let se nobena francoska vlada ne vzdrži povprečno dalj kot 8 mesecev. Chautempsova 96 ur stara vlada je po številu 82., odkar so na Francoskem obnovili republiko. Pod sedanjim predsednikom republike Doumergneom se je menjalo že 11 ministrstev.

Še manj časa ko Chautemps je grel ministrski stolček Franc Marsal, ki ni bil niti polna dva dni za ministrskega predsednika. Njegov naslednik Ribot je vladal 3 dni. Chautemps je prišel na štiri dni.

Nesreče v Trstu.

Josip Košljan, doma iz Bertokov, je v škedenjskih plavžih padel z lestve in si zlomil levo nogo. Peljati so ga morali v bolnišnico. — Težak Josip Vodopivec, star 41 let, je razlagal premog v pristanišču. Nenadoma je zgubil ravnotežje in padel več metrov globoko. Pri padcu si je zlomil levo nogo. Tudi njega so peljali z rešilnim avtomobilom v mestno bolnišnico.

Naj bi dal revežem!

V Parizu je umrl pretekli teden pregnani perzijski šah Ahmed Mirza. Mož že na prestolu ni nič pomenil, ker je bil telesen in duševno slabič. V Parizu se je popolnoma udal strastem in je samo pri igri zapravil čez 100 milijonov lir.

Obrestna mera se je znižala.

Vlada je izdala odlok, s katerim se zniža obrestna mera pri Italijanski banki (Banca d'Italia) od 7 na 6 in pol od sto. To pomeni, da se dobe sedaj pri državni banki posojila po nižji obrestni meri. Denar bo prišel tako iz blagajen med ljudstvo in koristil gospodarstvu.

Nova naselbina belih menihov.

Rožnik pri Ljubljani, ki ga naši ljudje iz begunstva poznajo, so kupili slovenski cistercijanci iz Stične. Zraven cerkvice bodo sezidali zavod za svoje gojence. Gostilnica, v kateri je več let živel Ivan Cankar, ostane za vetišče izletnikom.

Kako je s politiko.

MASARYKOVA
OSEMDESETLETNICA.

Dne 7. marca preteče 80 let, odkar je zagledal luč sveta predsednik češko-slovaške republike Tomaž Masaryk. To obletnico praznuje češko-slovaška država z nenavadnim sijajem. Pisali smo že, kako je parlament poklonil Masaryku 20 milijonov kron, da jih obrne v dobrodelne in kulturne namene. Ustanovil se je iz tega denarja Masarykov sklad, v katerega smejo prispevati še druge ustanove in zasebniki; tako je Državna banka dala 5 milijonov in temu zgledu slede sedaj številni zavodi po vsej državi. Nastal bo mogočen Masarykov fond, od katerega bodo imeli koristi še pozni rodovi. Razen tega je parlament sklenil zakon, ki se glasi: »Tomaž Masaryk je zaslužen za državo.« Te preproste, a tehtne besede bodo vklesali v marmor in postavili za večne čase v sejno dvorano parlamenta.

Ker je Masaryk ena najmočnejših osebnosti v Evropi, hočemo seznaniti naše bravce z njegovim življenjskim delom.

Mož, ki prebiva danes na Hradčanih, v staroslavnem dvoru čeških kraljev, je sin slovaškega kočijaža iz južnega Moravskega. Mati Tereza pa je bila več let služkinja na Dunaju. Najvišji cilj staršev je bil, da postane daroviti sin učitelj. Zato sta ga z žrtvami poslala v realko, ki so jo vodili očetje pijaristi v Hustopečih. Ker pa ni bilo denarja, je Tomaž moral prekiniti nauke in starši so ga peljali na Dunaj, da se izuči za kovača. Mlademu vajencu so se Dunajčani posmehovali, ker je bil Čeh. Fanta je to tako bolelo, da je po 6 tednih zbežal z Dunaja in se vrnil nepričakovano domov. V domači vasi je vihtel zopet kladivo, a v prostih urah se je učil latinščine in se pripravljaj za gimnazijo. Leta 1865., ko je imel 15. let, se mu je vendar izpolnila vroča želja, da so ga sprejeli v drugi razred latinskih šol v Brnu. Ker mu starši niso mogli pošiljati denarja, se je dijak moral preživljati s poučevanjem bogatejših učencev. Masaryku to ni bilo težko, ker je bil prvi v razredu in so ga profesorji priporočali družinam. Tako se je Masaryk privadil že zgodaj samostojnosti. V prostih urah se je bavil tudi s predmeti, ki niso bili v šoli predpisani. Na gimnaziji v Brnu se je Masaryk naučil prvi tuj jezik, to je poljski, in pa francoščino. Narodno je bil zelo zaveden. Že v 16. letu je bil voditelj čeških dijakov na gimnaziji. Ko je Masaryk v poznejšem življenju govoril o svoji narodni zavednosti, je rekel, da ni bil nikoli narodno zagrizen. »Tudi nacionalist nisem bil nikoli. Narodna misel me je mikala, ker je imela tudi socialno in moralno vsebino. Pregarjanje naroda je greh proti človeštvu!« Masaryk je čutil s Slovaki, ker so jih vsi zasmehovali in tlačili. Sovražil pa je tlačitelje Nemce.

V 5. razredu gimnazije se je Masaryk sprl z ravnateljem, nakar so ga iz-

ključili iz šole. Slučajno je pa Tomaž našel v policijskem ravnatelju Brna zaščitnika. Policijski ravnatelj, čigar sina je Masaryk poučeval, je bil premeščen na Dunaj in vzel s seboj Masaryka. Na Dunaju je obiskoval 6. razred gimnazije in se učil v prostih urah angleščine in ruščine. Leta 1872., torej v 22. letu, je končal gimnazijo in se vpisal na vseučilišče, da bi se izučil za profesorja.

Prvi boji.

Po 4 letih študija je 1876. postal doktor filozofije. Širša javnost je o Masaryku slišala prvič, ko je izdal knjigo »O samoumoru«. Ta spis je bil tako imeniten, da je 1881., torej v 31. letu starosti, postal docent na dunajskem vseučilišču. V tem času je bil Masaryk že oženjen. Za družico življenja si je bil izbral ameriško dijakinjo Karlo Garrigue, s katero se je poročil v Njujorku. Svojo ženo je Masaryk močno ljubil.

Masaryk je mirno živel z ženo na Dunaju, ko ga leta 1882. pokličejo nadomda za profesorja v Prago, da bi poučeval na ravnokar ustanovljeni češki univerzi sociologijo. Mladi profesor je ljubil nad vse resnico in poštenje in je prišel zato kaj kmalu v ostro nasprotje z vladajočimi krogi. Prepričal se je namreč, da je tako zvan Kraljedvorski in Zelenogorski rokopis, v katerem so bile tiskane najstarejše češke narodne pesmi, v resnici potvorba iz novejšega časa. L. 1883. je začel priobčevati svoje napade proti pristnosti rokopisa in izzval s tem velikansko ogorčenje v vsej češki narodni javnosti. Masaryka so časniki psovali za narodnega izdajalca in ga izpostavljali splošnemu preziranju. Toda on je bil trdno prepričan, da temeljita moč in bodočnost naroda edino na resnici in ne na laži, ter je zato neustrašeno nadaljeval svojo borbo.

Istočasno je Masaryk izdajal celo vrsto knjig, ki so vzbujale v javnosti splošno pozornost. Izdal je v tistih časih spise: »Češko vprašanje«, »Náša sedanja kriza«, »Jan Hus«, »Karel Havliček« in »Socialno vprašanje«. V teh 5 knjigah je Masaryk hotel dokazati, da je češko vprašanje evropskega pomena, ker je vprašanje majhnega naroda. V tistih časih je Masaryk bil odločen nasprotnik revolucije. Razlagal je veliki in odločni pomen podrobnega, vsakdanjega dela med ljudstvom. Revolucionar je Masaryk postal šele za časa svetovne vojne.

Največje delo, ki ga je Masaryk napisal, je bila knjiga »Rusija in Evropa«, prevedena v različne svetovne jezike. Tu je proučeval zgodovino ruskega carstva in dokazoval, da je v Rusiji prevrat neizogiben. Že davno pred vojno je Masaryk bil prepričan, da bo prišlo v Rusiji do revolucije.

Učitelj avstrijskih Slovanov.

Masaryk je bil znamenit profesor. Njegova predavanja so bila vselej močno obiskana, in sicer nele, ker je

bil dober govornik, ampak tudi radi tega, ker je govoril učencem naravnost v srce. Nikoli ni zahteval, da morajo slušatelji prisegati na njegove besede in nazore, temveč hotel, da mislijo z lastno glavo. Število učencev je rastlo od leta do leta, zakaj v Prago na češko vseučilišče je hodilo silno mnogo avstrijskih Slovanov: Poljakov, Slovencev, Hrvatov, Srbov, Slovakov, toda tudi precej Bolgarov in Rusov. V Pragi so študirali izmed Slovencev dr. Gregor Žerjav, dr. Bogumil Vošnjak, dr. Albert Kramer, sploh večina poznejših voditeljev tako zvane narodno-napredne struje. Mnogo Masarykovih učencev je bilo tudi med Hrvati in Srbi in sploh po balkanskih deželah.

Masarykov vpliv pa ni bil le znanstvene narave, ampak tudi političen. Že 1890. je objavil v časniku »Času« političen program, s katerim sta se strinjala tudi dr. Karel Kramaz in dr. Kaizl. S tema dvema politikoma je bil Masaryk tedaj tesno združen in se boril z njima za prenovljenje javnega življenja. V »Času« je nastopal proti narodnim frazam in dokazoval, da se samo v resnem in podrobnem delu kaže prava narodna zavednost. Bobneče in navdušene besede niso še nikoli rešile nobenega naroda. Nazori, ki so se tiskali v »Času«, so tako vplivali, da se je mladočeška stranka začela pogajati z Masarykom, Kramazem in Kaizlom ter jih končno tudi izvolila za poslance v dunajski parlament. Toda že 1893. je Masaryk odložil prostovoljno mandat, ker se ni strinjal z vodstvom stranke, ter se umaknil iz politike. Več let je živel edino znanstvu. Šele v marcu 1900. je ustanovil lastno politično organizacijo, ki jo je imenoval »realistično stranko«. Masarykova stranka ni imela mnogo pristašev, a ti so bili izobraženi in zavedni. Pri volitvah je izbrala le enega ali dve poslanca. Masaryk je prišel zopet v dunajsko zbornico leta 1907. in ostal poslanec do izbruha svetovne vojne. Kljub temu da je bil v parlamentu sam zase, so njegovi govori in nastopi vendarle močno odmevali v javnosti. Ko je ogrska vlada leta 1908. zaprla 52 Srbov in jih obdolžila veleizdaje, je Masaryk odkril pred evropsko javnostjo, da je veleizdajniški proces v Zagrebu avstro-ogrski vlada vprizorila namena proti Jugoslovanom. Še večjo pozornost pa so vzbudili nastopi poslanca Masaryka v tako zvanem Friedjungovem procesu. Tudi tukaj so obdolževali srbske in hrvatske politike iz Avstrije, da delajo na razpad države, in celo da sprejemajo denar iz Srbije. Masaryk se je postavil odločno na stran Jugoslovanov in po hudih borbah se mu je posrečilo dokazati, da so se avstrijski oblastniki tudi v tem slučaju posluževali lažnivih dokumentov. Masaryk se je boril radi te zadeve z zunanjim ministrom Aehrenthalom nič manj ko 3 leta v časnikih, v parlamentu in spisal o procesu celo knjigo. Naravnost porazno je vplivalo na avstrijske vladajoče kroge in evropsko javnost, ko

je Masaryk vrgel Aehrenthalu v obraz očitek, da je lažne dokumente potvoro avstrijsko poslanstvo v Beogradu, in sicer z namenom da opraviči pred svetom vojno proti Srbiji, v katero je silila avstrijska generaliteta. V začetku 1911. je Masaryk opozoril javnost na to, da sta te lažne dokumente imela v rokah tudi cesar in prestolonaslednik ter da so zanje vedeli mogočniki v Berlinu. Šele Aehrenthalov odstop v februarju 1912. je naredil konec škandalu.

Boj za narodno neodvisnost.

Ta nepoštena sredstva avstro-ogrskih oblastnikov so Masaryka vedno bolj prepričevala, da se država bliža propadu. Izbruh svetovne vojne ga ni našel nepripravljenega. V Pragi je organiziral tajno politično organizacijo »Mafijo« in odpotoval 18. decembra 1914. v Italijo, da se prepriča, ali Avstrija in Nemčija lahko računata na italijansko nevtralnost, in da dobi informacije o položaju v Evropi. Hotel se je vrniti preko Švice domov, ko ga v zadnjem trenutku doleti vest, da ga mislijo oblastva na meji zapreti. Tedaj se je odločil, da ostane v inozemstvu in začne veliko akcijo za državno neodvisnost Čehov in Slovkov. Imel je tedaj 64 let, bil brez sredstev, njegova družina na Češkem pa v rokah avstrijskih oblastev. Če se njegov načrt ponesreči, bo moral umreti v tujini kot politični izgnanec. Prvič je Masaryk nastopil javno in odkrito proti Avstriji 6. julija 1915. v Zenevi. Jeseni je pa prenesel sedež svojega političnega dela v Londonu. Medtem je ubežal čez mejo tudi njegov učenec in sedanji zunanji minister dr. Edvard Beneš. V Parizu je pa že delal za češko-slovaško stvar nadarjeni Slovak Milan Štefanik. Ti trije možje imajo največ zaslug za državno neodvisnost Čehov in Slovkov. Ko je avstrijska vlada vzela Masaryku profesuro, zaplenila premoženje v Pragi in zaprla družino, ga je imenovala angleška vlada za profesorja slovanskih jezikov na kraljevem vseučilišču. V otvo-

ritvenem predavanju je govoril »O pravicah velikih in majhnih narodov« ter dokazoval, da država, ki uničuje svoja ljudstva, nima pravice do obstanka.

V februarju 1916. je Masaryk dosegel že toliko, da ga je tedanji francoski načelnik vlade Briand sprejel in oznanil v uradni objavi, da se Francija strinja z narodnimi zahtevami Čeho-Slovakov. Tedaj so se Masaryk in tovariši trudili z vsemi silami, da organizirajo lastno vojsko. Povsod, kjer so živele češke ali slovaške naselbine, so se ustanavljali odbori in zbirali prostovoljci. Na Francoskem, v Rusiji, v Italiji, na Angleškem in v Ameriki so nastajali vojaški oddelki, ki so bili podrejeni češko-slovaškemu »Narodnemu svetu« v Parizu. Ko je začetkom 1917. izbruhnila ruska revolucija, je Masaryk odpotoval v Rusijo in spravil iz vojnih ujetnikov in izseljencev na noge kar celo brigado. Pri julijski ofenzivi v Galiciji so ti češko-slovaški prostovoljci razbili pri Zborovu avstrijsko fronto, a so se morali ustaviti, ker je ruska vojska med tem odpovedala.

Zmagoviti povratek.

Ko so v oktobru 1917. boljševiki izvršili prevrat in se udali Nemcem, češko-slovaške legije prostovoljcev niso imele več kaj iskati v Rusiji. Izgovorili so si prost prehod čez Sibirijo, da bi preko Japonske prišli na francosko bojišče in nadaljevali tam borbo proti osrednjim silam. Toda boljševiki niso držali besede. Obkolili so češko-slovaške oddelke in jih hoteli ujeti. Peščica prostovoljcev se je vrgla v boj proti boljševiški premoči, razbila obroč in zmagala. Zgodil se je čudež, da so češko-slovaški prostovoljci v par tednih zavladali nad obsežnim ozemljem ob Volgi in nad vso Sibirijo. Boljševiki so bili odrezani od sibirskih žitnic, Moskva sama je bila v nevarnosti.

Časopisje antante je mesece in mesece pisalo o češko-slovaškem ju-

naštvu v Sibiriji in se navduševalo za prostovoljce. Med tem je Masaryk v aprilu 1918. odpotoval čez Sibirijo in Japonsko v Severno Ameriko. Prvi angleški minister mu je poslal v Ameriko brzojavko z zgodovinskim besedilom: »Nam in človeški omiki ste naredili neprecenljive zasluge, ki jih nočemo nikoli pozabiti.« In res je prelita kri dobrovoljcev imel čudovit učinek. Italijanska, francoska, angleška, japonska in ameriška vlada so priznale češko-slovaške legije za zavezniško vojsko in Narodni svet v Parizu, kateremu so načelovali Masaryk, Beneš in Štefanik, za vlado, ki ima pravico, da govori v imenu češkoslovaškega naroda. To je bil edini slučaj v zgodovini, da se je priznala država, še predno je imela oblast nad svojim ozemljem. Masaryk je imel tak vpliv na Wilsona, da je svoje odgovore Avstriji z njim prej pretresel. Ko je naslednji avstro-ogrski zunanji minister Andrassy prosil Ameriko za premirje na podlagi 14 Wilsonovih točk, so mu odgovorili, da imajo Čehoslovaki in Jugoslovani že lastne vlade, ki odločajo o usodi svojih narodov, in da naj se zato Avstro-Ogrska obrne naravnost na Jugoslovane in Čeho-Slovake. Dne 27. oktobra 1918. je Andrassy pogoje sprejel in to je bil konec monarhije.

Ko se je Masaryk vračal v domovino, so ga smatrali že za poglavarja države, saj ga je v Padovi pozdravil italijanski kralj Viktor Emanuel III. Na meji Češke so Masaryk in spremljevalci poljubili rodno zemljo in mnogi so jokali od ginjenosti. Njegov vhod v Prago 21. decembra 1918. je bil pravo zmagoslavje. V svoji prvi poslanici na narod je naslednji dan prebral preroške besede slavnega češkega vzgojitelja Komenskega: »Verujem v Boga, da bo uprava tvojih zaved, kadar mine vihar gneva, ki smo si ga z našimi grehi navlekli na naše glave, vrnjena zopet Tebi, o narod češki.«

Od tedaj vlada Masaryk že polnih 11 let republiki in ji bo do konca življenja.

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

Vstop vojščaka visokega čina je očitno neprijetno dirnil goste. Vpiti in petje je prenehalo. Nekateri vojaki so zlezli v najtemnejše kote kakor gaščarice. Keniamun se je napotil k odru.

»Da si mi zdrava, Ganofera«, je rekel. »Rad bi nekaj s teboj govoril brez prič.«

»Da, gospod, na uslugo sem ti,« je odgovorila krčmarica in se spoštljivo priklonila.

Odprla je v ozadju vrata in po odprtem mostovžu peljala mladega moža v skrito utico, ki je stala v senci drevja.

»Kaj mi imaš povedati, blagorodni Keniamun?« je vprašala in ponudila gostu stol. »Tu se nama ni treba bati, da bi naju kdo slišal. Zakaj pa nisi prišel skozi drugi vhod, ki ga poznaš?«

»Nisem hotel, da bi me kdo videl, razen tega sem hotel takoj s teboj govoriti,« je odvrnil Keniamun in

sedel. »Ne bom te dolgo zadrževal. Če boš mogla utišati mojo radovednost in mi povedati, s kakšnim sredstvom je Hartatef prisilil Pagira, da mu je dal Nejto, ti podarim to zaponko.«

Dasi je Ganofera imela za seboj že štirideseto pomlad, so ji oči vzplamtele v divjem ljubosumju.

»Že zopet ga je prijela blazna misel oženiti se z Nejto, ki ga sovraži?« je zaklicala in zardela od srda. »Morda pa se motiš, Keniamun?«

»Resnica je in danes so javno slavili njuno zaroko. Čudno je to, da ga je Nejta še zjutraj odločno odbijala. Sama mi je v solzah priznala, da je privolila v to možitev samo zato, da ohrani rodbinsko čast. Zdaj pa nastane vprašanje: kakšna zveza je med Hartatefom in rodbinsko častjo Pagirovih? Komu bi utegnili biti to znano, če ne tebi, Ganofera, ko se splošno ve, kakšen vpliv imaš na Hartatefa?«

Med njegovim govorom, je ženska težkala zaponko in si jo ogledovala. Pohlep in zloba sta se ji brala na obličju.

»Razjasnim ti to uganko,« je rekla s sirovim smehom. »Blagorodni Mena je zastavil mumijo svojega očeta. Da jo odkupi, prodaja sedaj dekla temu oslu

Čuda kraškega podzemlja.

Naš Kras je gol in votel. Apnenčasta tla so kaj pripravna, da si deževnica izdolbe struge in luknje in da zgine pod tla. Apnenec se v vodi tudi raztaplja in tako nastanejo pod površjem votline, ki se v tisočletjih, ko voda neprestano kapa, luži in izpira, spremene v velikanske podzemeljske votline. Vode si izgrebejo v apnenem svetu dolge podzemeljske struge. Včasih se obok nad strugo udere, ker ga je voda preveč izprala, in struga pride na dan v globoki debri, da po kratkem teku zopet pronikne pod zemljo in se izgubi v podzemeljskih blodiščih (labirintih).

Razen dolgih podzemeljskih jam je po Krasu in tudi po Trnovskem gozdu, kjer so tla apnenčasta, vse polno navpičnih brezden. Ta globoka brezdna so nastala tako, da je voda pronicala v tla in izdolbla votlino; strop se je potem udrl in nastalo je brezдно. Brezdna so znana po večini le domačinom. Do večje slave pridejo kajpak le dolge jame z modernimi napravami. Vendar pa so kraška brezdna, kotline in votline tudi prelepa priča, kako skrivnostna narava globoko v podzemskih teminah tke in presnavlja svoja čuda.

Največ takih brezden je v okolici Divače. Naj jih par popišemo, da boste, kar vas ni s Krasa, spoznali tudi te skrivne lepote naše domačije.

Prav blizu postaje v Divači se pogreza v tla silno globoka *Kačja jama*. Malo jih je, ki so stopili na njeno 300 metrov globoko dno, pod katerim šumi škocijanska Reka, ki pride pri Devinu kot Timav na dan. Kdor se hoče spustiti v jamo, mora imeti poguma in pa prav dobro opremito. Na dnu so lepi kapniki in stolpiči. — Silno nevarna in baje še bolj globoka kot *Kačja jama* je pa *Koševa jama*. Tako je skrita v gošči, da jo opaziš, šele ko si prav tik nje. Če spustiš kamen vanjo, sploh ne pride več zvok do tebe, tako je brezдно globoko. — Prav pošastno in široko se reži 70 m globoko brezдно *Risnik*. Baje so tod

brložili risi; danes pa oživljajo brezčno ptiči ter zajci in srne, ki se skrivajo po dupljah v stenah. Stena ob lovkavski cesti se gladko pne kot zid. Na dnu brezdna je pa lepa zelenica, koder vonjajo poleti celo mični ciklami. Ker je *Risnik* tik ceste, je že marsikako živinče telebnilo doli; pred leti se je tu ubil tudi tujec, ki je pregloboko pogledal v kozarec. — V bližini *Risnika* je par prav mičnih dolin, obraščениh z gostimi hrasti; zde se kot nekaki pragozdiči. Tudi precej divjačine je tod, zlasti v gostem *Radvanju*. Poleg so ozke doline *Cepež dol*, *Grižen dol* in *Zavod*, ki ga zapira 25 metrov visoka navpična stena. Od nje so se odluščili gladki skladi, ki na pol zapirajo vhod v skalno dupljo *Triglavico* z debelimi kapniki. — Severno od *Divače* so dviga 642 metrov visoka *Čebulovica*, kjer je tudi več jam. Najbolj znana je *Golobja jama*. Globoka je le 25 metrov, a vendar je plezanje po gladkih čerih silno nevarno. Na dnu jame

je kakih 100 metrov dolg rov, ki rije pa morda še dalje v neznano. — Svoje zanimivosti ima tudi lijaku podobno brezčno *Ogršce*. Zgornjo odprtino obrobajo nazobčane skale. Na 20 metrov globoko dno se moraš drsaje plaziti po nevarni steni. Dno je bolj široko kot zgornja odprtina in je lepo obraščeno. Izenadi te tukaj »večni sneg«, ki ga včasih šele avgustovi žarki raztope. — V smeri proti vasi *Brestovici* leži še globoki in precej znani *Betnjak*. Tu očara obiskovalca navpična stena, kjer se menjajo črne, rdečkaste in rumene proge, povzročene po padavinah, vmes se vije zeleni bršljan, da se ti vse skupaj zdi kot lepa slika. Na dnu *Betnjaka* je velika podolgovata votlina, ki se boči pod severno steno. Na stropu se lesketajo lepi kapniki. *Betnjak* je tudi iz preteklosti znan. V Napoleonovih vojnah so okoličani spuščali v jamo živino in imetje, da so si kaj rešili pred ropajočimi vojaki. Pozabiti tudi ne smemo nekdanjih kraških rokovnjačev, ki so marsikakega janca spekli in pojedli v *Betnjaku*.

Okno v svet.

Tardieu zopet na krmilu.

V nedeljo je Andrej Tardieu (izg. Tardjé) sestavil novo francosko vlado. Tardieu je prevzel predsedstvo in notranje ministrstvo, zunanjo politiko ima zopet Briand, ki bo odpotoval na pomorsko zborovanje v London. Tardieu je hotel pritegniti k sodelovanju tudi stranko padlega Chautempsa (Šotana), toda radikalno-socialistični poslanci so ponudbo odklonili. Tardieuju se je pa vendar posrečilo, da je privabil v vlado enega izmed voditeljev radikalno-socialistične stranke g. Dumesnila, ki je postal minister mornarice. Dumesnila je njegova stranka proglasila radi tega za izdajalca in ga nato izključila. Tardieu je pa tako odcepil del nasprotnega tabora in si utrdil položaj v parlamentu.

V zunanji politiki ostane vse pri starem. Dumesnil je izjavil, da odo-

brava dosedanjo politiko v Londonu in da hoče Tardieuja podpirati.

Španske težave.

Po padcu Primoža de Riverca, ki se je umaknil v Pariz, je postal položaj v Španiji zelo težaven. Razen konservativcev zahtevajo vse stranke, naj se preišče, kdo je kriv, da je prišlo do diktature, in naj se krivci pokličejo na odgovor. Ker je de Rivera prišel 1923. na krmilo z dovoljenjem kralja, so ti napadi naperjeni prav za prav proti Alfonzu XIII. Republikansko gibanje se je v teh tednih močno razširilo. Saj je celo eden izmed bivših voditeljev konservativne stranke Sanchez Guerra, nekdanji načelnik vlade in podpornik vladarske hiše, nastopil sedaj proti kralju. Na javnem zborovanju je izjavil, da noče več služiti kronanim glavam, ki se bodo spreminile v prah in črve. V evropskem tisku

Hartatefu, ki mu je brčkone obljubil, da mu da deset babilonskih talentov. Kdo drug bi posodil Meni tako vsoto?»

Keniamun je poslušal in prebledel.

»Uboga Nejtal« je rekel temno. »Zdaj razumem tvojo žrtev. Ne morem te odkupiti, toda maščujem se. Če bo Hartatef imel tvoje telo, zato bo tvoje srce moje.«

Vstal je in se zahvalil Ganoferi.

»To sem rada storila. Zakaj bi ti tajila, da so bili ti ljudje tako nizki, da so zastavili truplo svojega bližnjega sorodnika, nato pa prodali brezbrambno dekle. Mogoče je, da bi se njihovi načrti izjalovili, če bi bilo to dejstvo znano,« je pristavila s posmehljivim pogledom.

Zadnje besede prekanjene hotnice so padle na rodovitna tla, ker so se skladale s tajnimi Keniamunovimi željami. Ljubezniva, vljudna in vesela zunanost mladega moža je zakrivala ošabno in maščevalno nravo. Čutil se je smrtno užaljenega, da so ga zavrgli kakor odvišno stvar. Imel je edino željo, maščevati se in razglasiti Tebancem Menovo podlost.

Spletkarski Keniamunov duh je hitro našel pot, ki naj ga pripelje k temu smotru. Vedel je, da Mena dvori

neki mladi in silno bogati vdovi, ki jo je mislil vzeti. Keniamun je pogosto posecal tisto hišo. Povsod so ga radi imeli zaradi njegove zgovornosti in ljubeznivosti. Dobro je poznal to razvajeno in vrtoglavo žensko. Vedel je, da je lepa Roanta ničemurna in ljubosumna in vkljub svojemu velikemu premoženju precej skopa. Če bi jo opozoril na Menovo zapravljalivost in na njegovo razmerje z Neferto, Tuino hčerko, bi namah uničil vse tekmečeve nade na uspeh pri mladi vdovi. Roanti pove zadevo o zastavljeni mumiji in jo poprosi, naj ohrani to stvar tajno, pa se bo novica gotovo raznesla po vsej prestolici.

Keniamun je vedel, da dobi mlado vdovo doma, ker je bila bolna. Zaradi te bolezni se ni mogla udeležiti Pagirove gostije. Mlada žena je bila zares doma. Suženj ga je odvedel na teraso, ki je bila pokrita s senco dreves in okrašena z dragocenimi rastlinami. Tam je bila gospodinja. Roanta je bila lepa, kakih dva in dvajset let stara ženska visoke postave, rjavolaska in bledega, nekoliko rumenkastega obličja. Posebno privlačna je bila zaradi svojih krasnih las, živahnih in razumnih oči in kakor koral rdečih ustnic. V tem hipu pa je bila videti utrujena in postarana. Na čelu je imela v dišeči vodi namočen obkladek.

so krožile celo vesti, da se hoče Alfonso XIII. odpovedati prestolu v korist svojemu tretjemu 17-letnemu sinu Don Juanu, da utrdi monarhijo, ki mu je važnejša nego njegova oseba. Za republiko so posebno delavci in pa visokošolci in razumništvo. V Madridu, Barceloni in drugih mestih so bili poulični nemiri, orožniki so morali zapreti mnogo izgrednikov. Po govoru Sanchez Guerre je načelnik vlade general Berenguer prepovedal politična zborovanja in poostril cenzuro nad časopisjem. Izjavil je, da ni mogoče še razpisati volitev, ker je dežela preveč razburkana. Berenguer se boji, da bi pri volitvah dobile republikanske stranke večino. Zato je nategnil uzde in hoče vpeljati demokracijo le postopoma. Položaj v Španiji je resen.

Tri načini zvonjenja.

I. Neumerjeno zvonjenje.

V »Pritrkovavcu« so na kratko omenjeni trije načini zvonjenja: I. neumerjeno zvonjenje, II. umerjeno zvonjenje, III. pritrkavanje. Bistvo teh načinov je časovna umerjenost ali neumerjenost zaporednih udarcev zvonov v skupnem zvonjenju. V zvonilih je istočasnost glasov izključena. Vzrok je pičlo število (treh ali štirih) zvonovskih glasov. Ali naj vsi zvonovi istočasno udarjajo? Ali ni bolje, da udarjajo raznočasno in tvorijo razne melodije?

V neumerjenem zvonjenju ni med udarci zvonov nobenega redu. Majhni in lahki zvonovi kolebajo hitreje in udarjajo gosteje kot veliki. Ta nered ni ugoden našemu redoljubju, zato se je začelo neumerjeno zvonjenje splošno opuščati.

Stari zvonoslovci pa niso tega mnenja. Oni pravijo, da neumerjeno triglasno zvonjenje omogočuje menjavo šest raznih melodij in da hipne disonance (neskladnosti, nesoglasja), ki nastajajo zaradi hkratnih udarcev dveh in redkeje celo vseh treh zvonov v melodičnem zvonilu, ne motijo toliko prijetnega užitka lepih melodij. Nasprotniki temu ugovarjajo, trdeč: To bi veljalo, če bi prekinjevanje melodij ne bilo tako pogosto. To prekinjevanje nastopa namreč tako naglo drugo za drugim, da bistvene melodije niti prav ne zaznamo, ko jo nje naslednica že prežene. To nas dela nezadovoljne. Zato se zdi nekaterim zvonoslovcem neu-

merjeno zvonjenje primerno za žalostne prilike, za pogrebe, sv. maše zadušnice itd.

lv. M—s.

Popis kmetijstva.

V teh dneh se vrši po deželi kmetijsko štetje, ki bi moralo biti dokončano 19. marca, torej na praznik sv. Jožefa. Mnogi kmetovalci so razburjeni in ugibajo, zakaj morajo navesti toliko podatkov. Vsako razburjenje pa je popolnoma nepotrebno, ker štetje se ne vrši samo pri nas v Italiji, temveč v skoraj vseh državah na svetu. Zadeva je namreč sledeča:

V Rimu obstoja poseben mednarodni kmetijski urad, katerega vzdržujejo vse države na svetu. Pri tem uradu imajo posamezne države svojega posebnega zastopnika. Mednarodni kmetijski urad se bavi predvsem s kmetijsko statistiko, to je z najrazličnejšimi, za kmetijstvo pomembnimi podatki, katere zbira z vsega sveta. Poleg tega postavlja mednarodni kmetijski urad državam različne predloge, kot glede zakonodaje, n. pr. za pobijanje rastlinskih škodljivcev, glede preprečevanja kužnih bolezni na živalih itd. Že pred leti je ta urad predlagal različnim državam, naj se izvede v l. 1930. splošen popis kmetijstva po vsem svetu.

Velika večina držav na svetu je ta predlog tudi sprejela. Nekaterе države, n. pr. Danska, Egipt, Švica, Grška, Finska, itd. so štetje že dokončale, v drugih državah se štetje zdaj vrši ali pa se za to delajo priprave. Sem spadajo Angleška, Francija, Japonska, Poljska, Jugoslavija, Avstrija in še 28 drugih držav.

Iz rečenega sledi, da je splošen popis kmetijstva podoben navadnemu ljudskemu štetju, ki se vrši navadno vsakih 10 let. Zato je vsako razburjenje odveč in najbolj pametno napraviti tisti, ki podpira delo oseb, ki v običini vodijo kmetijsko štetje. Kdor bo hotel navedel krive podatke, bo kaznovan; zato pa naj vsakdo po pravici pove in vestno izpolni predpisane tiskovine.

Davkarija nima s štetjem prav nič opraviti in teh podatkov niti ne potrebuje.

V pojasnilo.

Holandkinja gospa dr. Bakker van Rosse je obiskala to poletje Julijsko Krajino in napisala nato v švicarskem dnevniku »Neue Züricher Zeitung«, v »Bulletin des minorités« in v graški »Tagespost« članek o naši manjšini. Tržaški tednik »Fiamma« je v predzadnji številki od 22. februarja odgovoril gospej dr. Bakkerjevi in pristavil: »V poročilu Bakker je tudi beseda o nekem doktorju B., ki je baje z ognjevitimi besedami poveličeval žrtev roparja Gortana, obsojal vsa nasilja itd. Ali ni to slučajno jeguljasti dr. Besednjak, ki vodi »Novi list« iz Gorice?

Resnici na ljubo nastopni odgovor:

1. Za časa obiska dr. Bakkerjeve je dr. Besednjak bival z vednostjo in dovoljenjem načelnika vlade v inozemstvu, in sicer radi občnega zbora in organiziranja »Mednarodne zveze evropskih manjšinskih novinarjev«, kateri predseduje.

2. Ugotavljamo, da gospa dr. Bakker van Rosse v svojem poročilu sploh ne govori o nekem doktorju B.; gospodje najbrž ne poznajo nemške abecede, za kar nas ne zadene nobena krivda.

Darovi.

Za Sirotišče: P. n. Rudolf Valentin 50 L, preč. g. Ivan Mozetič letnino 10 L, g. K. H. 15 L, g. L. L. 15 L. Srčna hvala! Posebno hvalo izrekamo preč. g. Fr. Klanjščeku in g. Rudolfu Valentinu, ki so nam poslali krompirja.

Nikaka loterija,

ampak gotov dobitok, je zlat prstan, ki ga dobi brezplačno vsak, kdor zbere 200 listkov, ki so priloženi vsem po ¼ kg težkim paketom jajčnih testenin »PEKATETE«.

»Kateri dobi veter te je prinesel, Keniamun? Mislila sem, da si na gostiji pri Pagiru,« je rekla Roanta, se vzravnila na ležišču in mu podala roko. »Sedi in bodi mi drag gost. Tvoj veseli in zajemljivi pogovor me razvedri ter prežene zlega duha, ki me je napadel in me naredil bolno. Pa kaj vidim? Bled si in potr. Kaj se ti je pripetilo? Ali imaš morda neprijetnosti v službi?«

»Ne, dobra Roanta, služba mi ne povzroča nikakih neprijetnosti. Vendar pa imaš prav; potr sem. Šumna gostija mi je zoprna, zato sem prišel k tebi.«

»Dobro si napravil da si prišel k meni. Računaj vedno na moje prijateljstvo,« je rekla mlada žena s prijaznim nasmehom. »Ako pa hočeš, da te pomirim, mi povej, kaj je vzrok tvoji žalosti, Keniamun. Prisegam ti, da bom molčeča in da tvojega zaupanja ne bom zlorabila.«

»Dovolj te poznam, Roanta, da mi ni treba take obljube,« je rekel Keniamun in vzdihnil. »Samo če me boš razumela, ti, ki si tako ponosna in zala, da ti vsi Tebanci kleče pri nogah? Ali boš mogla razumeti bolest potrtega in ponižanega srca?«

Mlada žena je močno zardela.

»Motiš se, Keniamun; dobro razumem tvoje ob-

čutke. Tudi moje srce trpi in vem, kakšno olajšanje prinese človeku, če more komu potožiti svojo bol. Zato torej govori odkrito. Čudim se, da govoriš o zavrženi ljubezni. Saj ljubiš Nejtto in ona tebe. Ali je postala nezvesta?«

»Ona ne! Ta ponosna in čista deklica ne pozna zlobe!« je odgovoril vojščak z mračnim obličjem. »Nejta me ljubi in ni sposobna nizkega izdajstva. Toda drugi so, ki se ne strašijo podlosti, kakršnih bi človek ne pričakoval od visokega sloja. Da bi sebe obvarovali pred zasluženim sramoto, prodajajo nedolžnega otroka.«

Roanta je odvrгла leopardovo kožo, ki ji je pokrivala noge, in rekla. Na obličju si ji bral radovednost in nestrpnost.

»Prosim te, Keniamun, povej mi vse in ne prikrivaj mi ničesar. O kakšnih podlostih govoriš in kdo jih je zakrivil?«

»Ker ti gre moja žalost tako k srcu, zato nimam vzroka ti zakrivati resnico. Menov in Nejtin oče, ki je umrl pred nekaj leti, jima je zapustil velikansko imetje. Njegov mlajši brat Pagir je bil od nekaj napravljivec.

(Dalje.)

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz idrijskega kotla in okolice.

Dnevi molitve. — V nedeljo, ponedeljek in torek smo imeli običajna celodnevna čiščenja presv. R. T. Visok obisk. — V sredo 26. m. ob pol eni pop. je nenapovedano posetil Idrijo goriški prefekt Dompiez pri v spremstvu goriškega kvestorja. Po obisku uradov si je ogledal dela pri javnih napravah.

Novi grobovi. — Dne 23. m. je umrla 32-letna posestnica Marija Tratnikova. Zapušča tri otročiče, četrtega, komaj teden starega, pa so pokopali par dni pred njeno smrtjo. — Dne 24. m. m. je umrl 78-letni vpokojenec Jakob Godec. Obema večni pokoj!

Potres. — V torek 25. m. m. ob 2.38 pop. smo čutili močan potresni sunek. Strahu je bilo precej, škode hvala Bogu nobene.

Nove cene. — S 1. marcem je cena govejemu mesu padla. Meso prve vrste je sedaj po L 7.60, druge vrste L 6.40. Do sedaj je bilo splošno po 8 L za kg.

Godovič. — (Potres.) — Tudi pri nas smo prejšnji torek čutili močan potresni sunek. Iz okolice se sliši, da je ponekod padlo par strešnikov na tla. Zadnji tako močan sunek je bil v naših krajih 1. 1. 1926.

Sp. Idrija. — (Lep praznik.) — V torek 18. m. m. smo imeli prav lepo uspelo celodnevno čiščenje presv. R. T. Bile so tri sv. maše in zelo lep govor, ki ga je imel č. g. Budin iz Idrije.

Ledine. — (Sreče v nesrečah.) — (Poroka.) — Posestnik g. Kopač je s parom konj vozil k parni žagi na Razpotju. Konji so se mu splašili in v največjem diru zdirjali po glavni cesti v Govek. Tam je eden konj telebnil na tla, drugi pa se je lepo ustavil in oba sta ostala zdrava. — Par dni za tem se je pri žagi podrl velik kozolec, napolnjen s svežim lesom. Sreča, da ni bilo nikogar blizu.

Krste že izdelane ter druge mrliške potrebščine dobite ob vsaki uri po najugodnejših cenah pri Anžku Tratniku v (Rožni ulici), via Trieste — Idrija.

Iz Vipavske doline.

Vrabče. — (Dobro seme. — Kisle limone.) — Kljub temu da je preteklo že mesec od zadnjega misijona, se vendar celo nekdanji yerski malobrižneži radi spomnijo tistih lepih dni. — Argentinske limone so tudi precej naših zvabile tja dol. Dosti jih pa piše od tam doli, da so zelo kisle. Žal, da so nekateri prisiljeni zapustiti dom; med temi so tudi tiste tri družine, ki jih je neki predvojni nemanič spravil na boben. — Ker gre vinska kupčija precej slabo, se množijo osmice.

Dornberg. — (Tatinski vasovalci.) — Neznanci so si za predpust privoščili malo boljše prigrizek. Skozi hlev so udrli v klet Franca Sko-

mine; pobrali so salame in se ga dobro nasrkali. V kuhinji Franca Šinigoja (Nežniga) so vse prebrskali, a so našli le par usnjatih rokavic. Posvetili so z električno svetiljko v sobo k stari materi, ta pa se je, misleč, da so vasovalci, obrnila: »Lub' moj, bejži, bejži spat.« In res so odšli.

Sv. Mihael. — (Vzglede pridnosti.) — Sredi februarja je pobrala smrt 80-letnega Antona Štruklja. V mladosti je bil kolon, pozneje pa si je pridobil lepo kmetijo. N. p. v m.! Ob tej priliki moramo pograti tiste, ki ob mrliču zbijajo neumestne šale. Straža pri mrliču je resna reč!

Planina pri Vipavi. — (Prošnja.) — Že par nedelj ne čujemo več pred cerkvijo občinskih razglasov. V cerkev, ki je kraj molitve, menda tudi ne spadajo. Zato prosimo g. obč. načelnika, da ukaže razglaševati kot nekdanji tudi sedaj pred cerkvijo.

Občinarji.

Zalošče. — (Poroka.) — 27. m. m. sta se poročila g. Vladimir Golja, nadučiteljev sin, z gospodično Almiro Plahuto iz čislane batujске rodbine. Novoporočencema so domačini pripravili kaj lep sprejem.

Iz Gor.

Bovec. — (Zgodba o tatovih. — Bogokletnež.) — Minule dni so se priplazili v farno cerkev trije mladi paglavci, po 9 in 8 let stari. Razbili so leseni nabiralnik, kjer so našli pa le 1 liro drobiža. Naslednjo noč so paglavci zlezli skozi mrežo v Ostanovo skladišče. Eden je podajal konzerve in marmelado, druga dva sta pa zunaj spravljala. Ker je pes lajal, se je gospodar zbudil in jih pregnal. Uzmoviči se pa niso prestrašili, marveč so šli kar naravost k sosedu mesarju na klobase. Ker še ni bilo dovolj, so obiskali še g. Durjavo in ga olajšali za 200 lir. Ves plen so znesli na nek vrt in ga pokrili z vejami. Šele jutraj so šli spat na senik ter se tam dogovorili, kje bodo prihodnjo noč »delali!« Pobiči so se pa kar čudili, ko so jih že tisto jutro imeli orožniki v pesteh. Najmlajši iz pokvarjene trojice je jokaje vse priznal ter še potožil, da je od razbite cerkvene puščice odpadlo nanj le 20 stotink. — Nesrečna mladina, ubogi starši! — Pretekli petek je sodnik obsodil nekega delavca na 400 lir globe, ker je v javnem prostoru hudo preklinjal. Prav!

Čepovan. — (V združništvu je moč. — Kakšen bo novi občinski načelnik?) — Pred štirimi leti smo ustanovili pri nas in v okolici šest mlekarskih zadrug. Večina jih prav dobro deluje. Nekatero so začele nabavljati za svoje člane tudi blago in umetna gnojila. Prav bi tudi bilo, če bi naše zadruge stopile naravnost v zvezo z Brici. Oni imajo vino, mi bi jim dali krompir. Tako bi šlo kar iz kleti v klet. — Čujemo, da nas bo zapustil občinski načelnik. Občinarji smo vsi za to, naj bi njegov na-

slednik ne bil odvetnik, ki se bolj briga za pisarno kot pa za županske posle.

Tolmin in okolica. — (Bolezen. — Potres. — Novi grobovi.) — Po naših vaseh se je razpasla letos otroška bolezen — ošpice. V sredo so zato za osem dni zaprli prve razrede ljudske šole. — Kakor po mnogih drugih krajih, tako smo tudi pri nas pretekli torek ob 2 in štirideset minut popoldne čutili precej močan potresni sunek. — Pretekli četrtek je umrl Manfreda Andrej iz Čadrga in Marija Gabrščkova z Ljubinja. N. v m. p.

Sedlo. — (Dober svet.) — Nekateri, ki znajo več kot hruške peči, bi radi vse postavili na glavo. Očistiti hočejo vas, pred svojimi hišami pa pustijo smeti in cele kupe kamenja. Sklicujejo se in pobirajo podpise, češ delamo za blagor in korist vasi, v resnici pa imajo vse druge namene, o katerih danes ne bomo pisali. Od kod prihajajo, pa dobro vemo. Očistite vsak svoje dvorišče in vsa bodo čista.

Ljubinj. — Poročil se je g. Kavčič Ivan z gospodično Marijo Rutarjevo. Ta je prva poroka po treh letih. Ni pa prav, da so seškarji predolgo seškali. — Predzadnji dan meseca je zatisnila oči 63 let stara Munkovka. N. p. v m.!

Oreh pri Cerknem. — V predpustu smo se precej ženili. V Raspetovi družini pri Hčirju so imeli kar tri poroke. Poročili sta se dve sestri in brat. Bog daj vsem obilo sreče! — Na spomlad nas čaka težko delo, ker je bila zima brez snega in nismo zvozili domov ne lesa ne sena.

Ravne nad Drežnico. — (Sebošekajbraloonas.) — Iz naše vasi, ki šteje 50 števil, se še ni nihče oglasil. Danes naj pohvalimo naše fante in dekleta; fante, ker so na dan sv. Matije tako lepo prepevali med sv. mašo, in dekleta, ker so tako lepo okrasile cerkev. Stari ljudje so rekli, da tako lepega petja še niso slišali v ravenski cerkvi, pa tudi tako lepe pridige ne! — »Novih listov« prihaja v našo vas še premalo, naročite jih še nekateri, potem se še večkrat oglasimo.

Magozd pri Drežnici. — (Fantje!) — Mladina je potisnila svojo pamet v skrajni kotiček. Pravi, da jo hrani za stara leta, sicer se prehitro obrabi. Ker imamo v vasi premalo psov, se učijo nekateri pasjega laježa. Ker v temi ne vidijo not, jih kar »ošlatajo«. Včasih so naši fantje znali katero zapeti, zdaj pa...?

Gorje pri Cerknem. — Prvič se oglašamo danes v »Novem listu«. Pa nimamo nič kaj dobrih vesti. Nova zvona pri podružnici sv. Jošta so prvič zapela mrtvaško pesem dvema 25-letnima fantoma: Florjanu Purgarju iz Poč in Ivanu Močniku. Vse sosedo je smrt bridko pretresla. Bog jim bodi milostiv!!

Kal — Koritnica. — (Tako je prav!) — V enem zadnjih dopisov je bilo pohvaljeno delovanje naše mlekarne. Javno pa je treba priznati tudi zasluge novega blagajnika. Že pred vojno je bil ustanovitelj in tajnik. Zdaj na starost je zopet prevzel odborniško mesto.

Vojsko. — Letos je Bog poklical k sebi že pet sosedov. Rodil pa se še ni nobeden. Pretekli teden je umrla Marijana Likarjeva v visoki starosti 84 let. N. p. v m.!

Trnovo pri Gorici. — (Poroka.) — Preteklo soboto se je poročil gosp. Ivan Rijavec z gospodično Milko Rijavčev. Svojemu članu je pevski zbor med mašo lepo prepeval. Svatje so nabrali za misijone 50 lir. Obilo sreče!

Nekovo pri Kanalu. — (Secerkevli.) — Cerkvica sv. Vida, ki pa še ni obnovljena, je dobila dva nova zvonova. Predzadnje nedeljo jih je g. dekan blagoslovil. Upamo, da bodo oblastva pripomogla tudi k obnovitvi cerkve. Sedaj jo mislimo postaviti v sredo vasi.

Šebrelje. — 23. februarja je bil objavljen razglas, da se je ustanovil za bivšo občino Šebrelje urad za civilno stanje (Stato Civile) s sedežem v Šebreljah. V času enega leta in pol, kar je naša občina priključena k Cerknju, smo imeli dolge poti ravno radi tega stanovskega urada, ki je bil v Cerknju. Za uradnika civilnega stanja je imenovan prejšnji obč. načelnik Anton Rejec.

Stržišče. — (Polzares, polza smeh.) — V predpustu smo imeli poroko, pri kateri je celo vojaška godba svirala. Plesali smo pa tudi, ker je dosti denarja. Kjer je »oberštajriš«, tam je Belgija, kjer je mazurka, tam je Francija. Plešemo pa prav lepo in brumno, kakor ukaže njena častita visokost gospa Remonika. Tudi pijemo drugače kot drugod. Naša družba treznosti ima nalogo previdno vlivati v se strup alkohol, da ne pridejo drugi do njega. Potlej pa začne rokoborba. — Črno prst je sneg malo pobelil. Potem pa je sneg kar brž šel nekam, v spodnje kraje. Klub drvarjev in gnojnarjev mu pošilja tirolske pozdrave.

Zakriž pri Cerknju. — (Uboga družina.) — V četrtek 20. pr. m. nas je obiskala bela žena in nam ugrabila dekletko Julko Hadalinovo, ki je bila v najlepši dobi življenja. Imela je komaj 19 let, ko ji je kruta morilka jetika upihnila luč življenja. Minilo je dobro leto, odkar smo spremili k večnemu počitku njenega brata, ki se je smrtno ponesrečil pri sanjarstvu težkih hlodov. Pač hud udarec za ugledno družino Martonovo, kateri vsi izrekamo iskreno sožalje!

Iz Brd.

Vipolže. — (Mlečniki rogovilijo.) — Pred štirinajstimi dnevi sem jo urezal po Brdih, da malo pogledam, kako kmetovalci svoja polja obdelujejo. Ko pridem v Vipolže, je ravno pozvonilo k popoldanski službi božji. Stopim v cerkev, gospod pride pred altar in prične razlagati krščanski nauk, kar prifrči nekaj po zraku. Kaj je bilo to? Nekateri mladi, golobradi fantiči so zagnali v cerkev kovač, češ ta naj poslušaj razlago krščanskega nauka, ne pa mi; mi golobradi fantalini smo že močno izobraženi. Po končani službi božji so mi pove-

dali, da ravno ista »banda« ponoči rogovili po vasi z mačjo godbo; zaključek teh norosti je pod farovškim oknom. Ali ni v Vipolžah nobenega resnega fanta, da bi povedal tem mlečnikom kam spadajo? Popotnik.

Kojsko. — (Dekleta uhajajo.) — Z zadnjim parnikom iz Genove se je odpeljala v Ameriko k možu Marija Jakin s tremi otroci. Niso še prišli tja dol, ko je že šla za njimi Perinca Simsičeva iz Njivic z zadnjim parnikom iz Trsta dne 28. p. m. Srečno pot! Če pojde tako naprej, bomo ostali tukaj brez žensk. Fantje, poržite se v jarem sv. Lukeža, drugače boste morali daleč po neveste. — V soboto 1. t. m. sta se poročila dva para, in sicer Jožef Buretič iz Boljunca z Ano Vendraminovo in Ivan Mišič goj iz Kuclja pri Podsobotinu z Urško Kumarjevo s Huma. Obilo sreče!

Števerjan. — (Glas briških kolonov.) — Nam kolonom potekajo pogodbe, ki smo jih sklenili z gospodarji takoj po vojni. Deset let dela in stradanja je za nami. Deset let zmrzujemo in umiramo v barakah. Upali smo, da se bodo naše kolonske razmere zboljšale. Nasprotno moramo doživljati. Eden izmed gospodarjev ravna kratko. Pošlje nam račun, če je pravilen ali ne, je zanj postranska stvar. Ukaže nam podpisati kolektivno pogodbo, katera ni za nas briške kolone. Celotna sindikalna organizacija jo smatrajo za naše gospodarske razmere neprimerno. Če tako pogodbo podpisamo, ne bomo mogli preživljati svojih družin. Če je ne podpisamo, smo v nevarnosti, da moramo zapustiti zemljo. Mi pa zemlje ne maramo in ne smemo zapustiti. Preveč jo ljubimo ter smo vanjo pregloboko zakopani. Zatorej prosimo pomoči pri oblastvih in pri organizacijah!

S Pivke.

Zagorje. — 23. m. m. so tatovi obiskali mesarja Faturja. Pobrli so mu klobase in meso. — Štirje fantje se zopet odpravljajo v Argentino. Fantje, premislite prej! — Lani smo imeli 5 porok. Umrlo je 25 faranov, ravno toliko se jih je tudi rodilo.

Drskovče. — V predpustu smo učakali dvoje porok. Venceslav Zadelj je vzel v zakon Angelo Kuretovo iz Narina. Franc Polh pa Ivanka Kovačev, izborna cerkveno pevko. Vsem želimo obilo sreče!

S Krasa.

Divača. — (Ljuljko na ogenj!) — Vzemite domačine na delo! — Ni dolgo tega, kar sta nas obiskali dve adventistki (adventisti so protestantska verska ločina) iz Trsta. Ponujali sta ljudem neke knjige verske vsebine. Večina jih je odklonila, nekateri, misleč da so to dobre katoliške knjige, so pa vseeno segli po njih. Knjige na ogenj! Našim ljudem svetujemo, da so v bodoče bolj previdni ter ne kupujejo za drag denar ljuljke. Po tihem, a tembolj srditem, več ko eno leto trajajočem boju je prenehala konkurenca med novim in starim mesarjem. Novi je namreč 17. februarja zaprl mesnico. — V biv-

ši hotel, čigar lastnik je sedaj g. Franc Mahorčič, se bo vselilo, čim bodo popravila v njem dovršena. ravnateljstvo družbe »Società Idroelettrica dell' Alto Timavo«, ki se bavi z načrtom, kako izrabiti spečo vodno silo Reke. O načrtu je svoječasno podrobno poročal neki dopisnik iz Vremske doline. Omenimo le, da so proračunjena ta dela, ki se bodo dovršila v 4—5 letih, na silno vsoto 250 milijonov lir. Družba bo zaposlila do 800 navadnih in strokovnih delavcev. Želimo, da bi se k delom pritegnili tudi domačini, kar bi ugodno vplivalo na brezposelnost po naših vaseh. Priporočamo zadevo županstvu v pretres!

Štjak. — (Redek slučaj. — Vinska kupčija.) — Letošnji pust je bil bolj hrupen kot druga leta. Več fantov se je otrslo samskega davka. Pripetil se je tudi izreden slučaj, da sta mati in sin stala hkratu pred altarjem, in sicer Alojz Renar z Marijo Turkovo in Ivana Renar z Ivanom Orlom. Vsem parom želimo obilo sreče! — V luninem svitu se kaj rade priplazijo v kurnike lisice na dveh nogah. Oni dan so se tudi. V isti noči so tudi nepovabljeni zidarji popravljali strehe po vasi. — Vinska kupčija se je odprla. Večina vina gre v Trst. Le cene so nizke.

Dolina. — Predzadnje sredo smo pokopali krojača Mihaela Ota. Bil je dober človek in priden gospodar. Vsi smo ga imeli radi. Zapustil je žaluzo čeno. Prizadetim naše sožalje. Dragi Mihael pa naj počiva v miru!

Kobjeglava. — (Nov kamnolom. — Poroka. — Smrt.) — Pri nas so odkrili nov kamnolom črnega kamna. Prišlo je že par podjetnikov, ki so se pogodili z lastniki zemljišč. Upamo, da bodo domači delavci prišli do zaslužka. — Ta predpust sta se vzela Marička Zegova in Karel Kobal iz Štanjela. Bog daj sreče! — Smrt je ugrabila cerkovnika Jeriča Miroslava. Imel je komaj 33 let. Naj p. v m.!

Opatje selo. — Dne 20. febr. je podlegel v goriški bolnišnici Franc Marušič Gašperetov. Naslednji dan 21. 2. so ga položili v prerani grob. Bil je miren, tih, a tudi vesel mladenič. V cerkvi je z veseljem prepeval več let. Priljubljen je bil pri vseh, ki so ga poznali. Dragi France, počivaj v miru in pevaj slavo večnemu Bogu! — 26. febr. je stopil v zakonski stan naš Joško Vižintin iz Dola 17. Za družico v življenju si je izbral Antonijo Pahorjevo iz Korit št. 9. Želimo obilo sreče in blagoslova! V soboto 1. marca, se je pa poročil v Lipi Anton Marušič iz znane in ugledne družine Žefove iz Lokvice št. 24. Izbral si je za družico življenja vrlo cerkveno pevko Angelo Kaučičevo iz Lipe št. 15 iz spoštovane krščanske družine. Naj ju spremlja na potu novega življenja obilen božji blagoslov!

Štanjel. — 22. pr. m. je začelo goret v podstrešju pri Brešjanovih. Sosedje so rešili, kar so mogli. Brzjavno na pomoč iz Trsta poklicani gasilci so prišli prepozno. V takih slučajih se vidi potreba požarne brambe. Naši

možje in državni komisar so uredili plačo in dajatve za cerkovnika, organista in duhovnika. Dal Bog, da bi ga kmalu dobili.

Gradišče pri Divači. — (Naši za služki.) — V glavnem so ljudje pri nas poljedelci. Dosti bi nam vrgle tudi češplje, če bi se zanje bolj zavzeli. Postranski zaslužek so nam dala tudi drva (fraščje), ki smo jih vozili v Trst. Zdaj sekira počiva, ker je nekaj zaslužka pri javnih delih v okolici. Upajmo, da bo tuži za naprej tako. — Lansko leto je naša stara cerkva dobila vojnoškodninske zvonove, ki nas prav veselo vabijo in spodbujajo.

Iz goriške okolice.

Renče. — (Bo kaj zaleglo?) — Že tretjo nedeljo zaporedoma plešemo. Prav pridno se suče nadebudna mladina. Zadnje čase so se zmotili možje in celo očetje. Zgodi se, da v hiši primanjkuje celo najpotrebnejše, ko pride nedelja pa vsi na ples! V naših dekletih se je preveč razpasla mi-

sel, da bodo na plesih dobile ženina. Radovedni smo, koliko se je to v tem predpustu uresničilo. Starši, dajte, dajte par dobrih nasvetov svojim otrokom!

Iz Istre.

Vrhpolje pri Kozini. — Po dolgem času imamo tudi mi majhen prepirček na koru. Vrhpoljci so vrgli s kora Gročance, češ da so prestari za petje. No, no, le malo manj objestnosti in pa več vneme za petje! **Pevovodja.**

Iz tržaške okolice.

Sv. Križ pri Trstu. — Nekateri gostilničarji so mnenja, da jim dela do pisnik krivico, ko je pisal v »Novem listu«, da vozijo v Sv. Križ tuje vino kar s kamijoni. — Število občanov se je zopet znižalo za štiri osebe. Dva moža sta se preselila v božjo večnost, in sicer že priletni Ivan Štefančič, ki je bil vzor moža, in 33-letni Leopold Kointe. Dve osebi pa sta se izselili v Argentino.

Kaj se sliši po svetu.

Modna norost.

Njujorskim lepoticam je nekdo nasvetoval nove vrste neumnost. Dajejo namreč narisati lastno podobo (por-tret) na nogavice pod kolenom. Neki časnikar je vprašal, čemu to. Pa je zvedel: »Saj možki zdaj itak preje pogledajo na noge, potem šele na obraz. Pokazati jim hočemo hkratu noge in obraz!«

Salomonska rabsodba.

V Ameriki se je zgodilo, in sicer v mestu Chicago. Pred sodnika sta prišla mož in žena. On je tožil njo, ona pa njega, da se neprestano, iz dneva v dan krega. Zato sta zahtevala ločitev. Sodnik pa ju je skušal pomiriti in jima predlagal: v ponedeljek, sredo in petek imej mož besedo v hiši, ostali dnevi naj bodo pa ženini; v določeni dneh ne sme druga polovica prvi polovici nikdar oporekati in je žaliti. Če bo zakon sedaj srečen, ne znamo.

O porokah in podobnem.

Dunajsko mestno županstvo je izdalo seznam, ki kaže, da pride na Dunaju na vsakih 6 za možitev godnih deklet komaj 5 fantov. V Evropi pa obhajajo tri milijone porok na leto, to se pravi pol milijona več kot pred vojno. Največ se jih poroči v Rusiji in Ukrajini; najbrže zato, ker se da tam zakonska zveza najlažje razrušiti. Za Ukrajino sledi Belgija, Ogrska in Bolgarija. Na zadnjem mestu sta Norveška in Švica.

Zanimivo je dalje, da se možki vprežejo v zakonski jarem prej kot nekoč. Ženini v 20. in 21. letu niso danes več nenavaden pojav. Pač pa se dekleta može v starosti med 25. in 30. letom. Kaj se da iz tega sklepati? Kdo ve?

Civilna lista.

Pod tem imenom se razumejo dohodki, ki jih vladarji prejema od držav. V starih časih je bilo kraljevo

zasebno imetje z državnim v isti blagajni. Saj je bil tedaj kralj utelešena država. Pozneje pa so ločili kraljeve dohodke od dohodkov, ki se stekajo v državno blagajno. Vladarji iz savoj-ske hiše so dobivali različno civilno listo. Ko se je država ujedinila in so vladarjevi stroški za vzdrževanje dvo- ra narastli, so se tudi dohodki morali zvečati. Sedanjo civilno listo določuje kr. odlok od 3. oktobra 1919. na letnih 11.250.000 lir. Kraljevič dobiva manj, in sicer po poroki 3 milijone lir na leto. Oddaljeni kraljevi sorodniki imajo pa dosti manjše dohodke. Tako dobiva vojvoda pistojski od države le 200.000 lir na leto.

Za zdravnike.

Na Norveškem je izšla odredba, da morajo vsi zdravniki pisati recepte prav čitljivo. Zgodilo se je namreč, da je zdravnik predpisal zdravilo v takih čačkah, da jih lekarnar ni mogel razbrati in je dal drugačna zdravila.

Žaloigra na tečaju.

Dosti junaških raziskovalcev je že požrla večna tihota severnega tečaja, a nobena ekspedicija še ni tako razburila svetovne javnosti kot Nobilev polet na severni tečaj v zrakoplovu »Italia«.

Glasovi za in proti.

25. maja 1928. je »Italia« po par uspešnih poletih na severnem tečaju trčila ob nagromadeno ledovje. Kabina z osmimi možmi se je odtrgala od balona in ostala na ledu. 6 mož pa je splahutnilo z balonom v zrak in odneslo jih je neznan kam v ledeni grob. Ostali so preživeli 48 težkih dni na kosu ledu, izpostavljeni vsem grozotam tečajne zime, dokler ni priložnost mastil do njih ruski ledolomec »Krasin« in jih rešil.

Ko se je general Nobile z ostanki svoje čete vračal domov, so ga spre-

jemali kot zmagovalca. Usoda šestih izgubljenecv in žalostna smrt švedskega učenjaka Malmgreena pa je dvignila brž vse polno glasov proti Nobilu. Nekateri tuji vdeleženci tečajne žaloigre, med temi Amundsen, ki se je pri reševanju Nobila smrtno ponesrečil, potem Čeh Behounek in Rus Samojlovič pa niso Nobilu pripisovali tolikšne krivde kot mnogi doma. Da se dožene resnica, je rimska vlada sestavila komisijo pod načelstvom tečajnega raziskovalca admirala Cagnija. Ti sodniki so zaslišali vse, ki so bili z italijanskim generalom na tečaju, ter je ugotovila, da pade glavna krivda za nesrečo »Italije« na voditelja Nobila.

Radi inozemskih kritik, kdo je kriv ponesrečenega poleta »Italije«, je komisija sklenila dati v javnost svoje spise in obsodbe.

Mnenje razsodnikov.

Komisija je imela v 4 mesecih preko 60 sej. Njeni spisi obsegajo 134 tiskanih strani. Najprej je povedano, kako se je nesreča zgodila. V drugem delu preiskave je popisano obnašanje generala Nobila ter Zappija in Mariana, ki sta se podala z Malmgreenom čez ledene puščave iskat pomoči. O vsakterem izmed ponesrečenecv, prebivalcev tako zvanega »rdečega šatorra« na ledu, so popisane značilne lastnosti.

Padec zrakoplova na led bi se bil dal po mnenju komisije preprečiti, če bi pognali motorje na vso moč in obrnili rilec ladje proti smeri vetrov. Namesto tega pa je Nobile zanemaril z zmedenim poveljevanjem krmilo, da se je ladja z bokom postavila proti vetru. Vrhu tega so še spustili sidro, da se je zajedlo med ledovje in potegnili zrakoplov navzdol, ki je treščil s hitrostjo 100 kilometrov ob tla. Vse kaže, da ni bilo na zrakoplovu zmožnega krmilarja. Napaka je bila že pri izberu moštva, ki za polet ni bilo dovolj izurjeno. Komisija pravi pa, da sta se Mariano in Zappi obnašala tako, da je Italija lahko nanju ponosna. Nasprotno pa je obsodila Nobila, ker se je prvi dal rešiti od švedskega letalca Lundborga. To je sicer razumljivo, ker je bil ranjen in duševno potr-t, a se vendar ne strinja z njegovo častniško častjo. Tudi ni res, se bere v poročilu dalje, da so ga tovariši silili, naj se reši, ker so ti izpovedali, da so rekli le: »Storite kar hočete, saj ste vi poveljnik.«

Označba rešenih raziskovalcev.

O generalu Humbertu Nobilu pravijo zapiski raziskovalne komisije, da je dober tehnik, izvežban v gradnji zrakoplovov. Imel pa je le spričevalo za kolavdatorja zrakoplovov, ne pa za krmarenje na dolgih vožnjah. Po značaju je nekoliko domišljav in nehvaležen do ljudi, ki so mu pomagali pri načrtih. Že pri pripravah za polet se ni zadržal popolnoma pošteno, ker je pritiskal na milansko občino za denar, češ da jih bo sicer prehitela neka nemška ekspedicija, ki si jo je pa Nobile sam izmislil. Ko je bil rešen, je skušal po časopisju sebe oprati z bla-

tenjem Zappija, Mariana in poveljnika pomožne ladje »Città di Milano«, češ da se niso ravnali po njegovih poveljih.

Kapitan Mariano je imel nalogo sestavljati črteže, kod je zrakoplov plul. Komisija ga hvali tudi za to, ker je dobro vodil patroljo, ki je šla iskat pomoči. Iste pohvale je deležen tudi kapitan Zappi. Poročnik bojnega broda Viglieri je imel službo fotogra-

fa.. Toda po mnenju komisije ni dokazal trdnega značaja, posebno ker je za denar in na svoj način opisal polet »Italije«. Pohvalo je izrazila komisija tudi ostalim članom ekspedicije. Od uradne strani je zadeva Nobilovega poleta zaključena. Znanstveni svet pa še vedno razmotriva, kakšna znanstvena izkustva je prinesla ekspedicija, ki je kot dosti drugih prej tako žalostno končala.

Književni pomenki.

MARČNA ŠTEVILKA »DRUŽINE«

izide proti koncu tedna. Dobijo jo le tisti, ki bodo do takrat v redu z naročnino. Zato se požurite z nakazilom. Kdor je prejel prvo ali drugo številko na ogled in ne misli »Družine« naročiti, naj jo takoj vrne upravi, ki dotične številke potrebuje.

Hatasu.

Vsem, ki sprašujejo po celotnem romanu »Hatasu«, ki izhaja kot podlistek, javljamo, da bo roman izšel v knjigi, čim bo podlistek končan.

»Zlatorog« v italijanščini.

Pesnik Ario Tribelli je prevedel Baumbachovo pesnitev »Zlatorog« v italijanščino. Nemeč R. Baumbach je tudi v nemščini obdržal izvirni naslov Zlatorog po prelepi pripovedki izpod Triglava. Tribelli pa je naslovil prevod »La leggenda del Tricorno« (Triglavska legenda). Nova knjiga je na prodaj v tržaških knjigarnah.

Došle knjige.

Drja Ivana Tavčarja zbrani spisi. II. zvezek. Uredil dr. Ivan Prijatelj. Ljubljana, 1929. Izdala Tiskovna zadruga. Str. XII + 480.

Lojz Kraigher: Na fronti sestre Žive. Drama v treh dejanjih. Ljubljana, 1929. Založila Tiskovna zadruga. Str. 128.

Juš Kozak: Lectov grad. 1929. Izdala Vodnikova družba v Ljubljani. Str. 116.

Slavko Savinšek: Zgrešeni cilji. 1929. Izdala Vodnikova družba v Ljubljani. Str. 120.

Vodnikova pratika 1930. Izdala Vodnikova družba v Ljubljani. Str. 128.

Studi goriziani. Rivista a cura della R. Biblioteca governativa di Gorizia. Direttore A. Riccio di Solbrito. 1929. Annata VII. Editrice la tipografia Sociale, Gorizia. Pag. (IV) + 168.

Damir Feigel: Faraon v fraku. Tiskala in založila tiskarna »Edinost«. Trst. 1929. Str. 90.

Janez Jalen: Ovčar Marko.

Povest. Celje. Založila Družba sv. Mohorja. Str. 408. — Mohorjeva knjižica, 26.

Dejanje »Ovčarja Marka« je zasnovano zelo priprosto. Vrši se takole. V Krnicah pod Karavankami je v sredi 18. stoletja živel trden kmet in vozar Podlipnik. Njegovi brhki hčerkki je bilo ime Ančka. Ta se je zagledala v zastavnega ovčarja Marka, ki je bil reven, a povsod fant na mestu. Dva mlada človeka, ki sta bila kot ustvarjena drug za drugega, je ločilo same Ančkin bogastvo. Vendar tudi to ni bila nepremagljiva ovira, kajti Ančkin oče je bil razsoden mož, ki svoji hčeri ni delal sile! In tako se je vse srečno končalo s poroko. — Ob tem skromnem dejanju je Jalen krepko posegel v dušo gorenjskega kmeta, ki je tok časa najbrž ni izpremenil, in narisal njegovo zdravo čuvstvovanje in nekoliko sibično preudarjenje. Zanimiva je Jalenova

pripovedna tehnika. Primerjal bi ga umetniku, ki sestavlja mozaik. Ta zлага pisane kamenčke drugega k drugemu, da nastane lepa slika, pri kateri se kljub vidni meji med kamenčki enotni vtis ne poruši. Jalen je pa nízal prizorček na prizorček in tako ustvaril prelepo povest. Med posameznimi prizorčki se razločno opaža ločilna črta, a celotna slika radi tega skoraj nič ne trpi. Vse tiste majhne sličice so pa tako ljubke in sveže, da človek v pisatelju takoj začuti novo, samostojno in umetniško izredno visoko stoječo osebnost. Slog je krepak in sočen. »Ovčar Marko« je gotovo najboljša ljudska povest zadnjih let.

Franjo Šuklje: Iz mojih spominov.

III. del. Ljubljana, 1929. Jugoslovanska knjigarna. Str. 276.

Šuklje je zaključil popisovanje svojih spominov. Tretji zvezek, ki je izšel okoli novega leta, ni nič manj zanimiv kot prva dva. V njem so opisani dogodki od Kersnikove smrti (1897) do najnovejših dni. L. 1897. je ministrski predsednik grof Badeni izdal posebne jezikovne naredbe za Čehe. Nemci so nato vprizorili silovito obstrukcijo v državnem zboru. Badeni je radi njih padel (24. novembra 1897.). Šuklje meni, da je bila tisti dan usoda Avstrije zapečatená, kajti takrat je začelo prevladovati nasilje nad pravico. — V tem razdobju se je tudi izvršil Šukljetov prestop v Ljudsko stranko. Do l. 1900. je Šuklje veljal za liberalnega poslanca, čeprav nekaj časa ni bil organiziran. Na volivnem shodu v Novem mestu dne 4. avgusta 1900. je v svojem govoru izjavil, »da si svobodomiselní napredek in verska misel nikakor nista v protislovju«. 7. septembra 1900. je bil državni zbor razpuščen. V sledečem volivnem boju so Šukljeta hoteli kandidirati liberalci, a podpisati bi bil moral njihov program (pismo drja Žitka, odvetnika v Novem mestu, z dne 7. oktobra 1900.). Šuklje tega ni hotel storiti ter je odklonil kandidaturó. V naslednjih letih je začel sodelovati pri »Slovencu«. Proti koncu l. 1902. mu je pa dr. Šusteršič ponudil državnozborski mandat in l. avgusta 1903. ga je dr. Krek v »Slovencu« predstavil volivcem Slov. ljudske stranke. Notranji preobrat pa se je po njegovi izjavi izvršil že davno prej. Poznalo pa se je Šukljetu vedno in tudi v »Spominih« se pozna, da je stopil v Ljudsko stranko šele na stara leta, kajti nikdar se ni mogel prav navaditi nanjo. — Ljudska stranka mu je poverila mesto deželnega glavarja, ki ga je držal štiri leta (marc 1908. — december 1911.). Doba njegovega glavarjevanja je bila za Kranjsko zelo plodonosna. Z odstopom od glavarstva se je pa umaknil v zasebno življenje. — Med dodatki je objavil več važnih političnih dokumentov, med njimi šest Krekovih pisem. Za bodočega kulturnega in političnega zgodovinarja bodo Šukljetovi spomini dragoceno gradivo.

Objave.

Romanja.

Romanje v Lurd bo 18.—27. maja, 16.—21. julija, potem 25. avgusta in 25. septembra.

Romanje v Palestino bo od 28. marca do 1. maja, od 25. aprila do 29. maja, od 19. avgusta do 20. septembra in od 29. avgusta do 13. sept.

Romanje k evharističnemu kongresu v Kartagino bo 6. maja.

Kdor želi natančnejših pojasnil, naj se obrne do preč. gospoda Jožefa Velcija, Gorica, Corte S. Ilario.

Izgubljeno — najdeno.

V 3. številki »Novega lista« je bilo naznanjeno, da hrani župni urad v Opatjem selu znesek, ki ga je nekdo pred časom zgubil v goriški gostilni. Zglasilo se je že več oseb, vendar še ne prava in je denar še vedno na razpolago.

Gospodarstvo.

Tržni pregled.

V današnji številki smo opustili splošni tržni pregled, kot ga objavljamo navadno v vsaki prvi številki v mesecu, ker so ostale tržne razmere v glavnem iste, kot so bile pred mesecem dni. Nekoliko dražji so mladi prašiči (110 do 140 lir na glavo), nekoliko cenejše pa je maslo, kar velja za skoro vse evropske države. Isto velja za jajca.

Splošni tržni pregled bomo priobčili v prvi aprilovi številki.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, 3. marca 1930.

Krompir ogrski 40, domači 45.

Zelenjad: rdeči radič 400 do 500, zeleni radič 360 do 370, radič za kuhanje 280, solata endivija 80, kapusno zelje 70, cvetača 120, špinača 260 do 280, korenje 120 do 150, hren 300, vrzote 50 do 70.

Jajca 38 do 42.

Gorica, 4. marca 1930.

Zelenjad: rdeči radič 250 do 280 (najdražji je bil 350), zeleni radič 160 do 200, vrzote 30 do 35, špinača 100 do 120, motovilec 380 do 400, solatica 250, radičeve korenine 20 do 30, cvetača 100, zelena 100 do 120.

Krompir 40 do 50, jajca 38 do 40, navadno maslo 12 do 12.50, stisnjeno 14 do 14.50.

Opomba: Zelenjad gre v Avstrijo in Jugoslavijo, ostanki v Trst.

Vzoren sadovnjak v bližini Gorice.

(Nadaljevanje.)

Obdelovanje.

L. 1929. je lastnik gojil med drevesci grah in različno drugo zelenjavo, v bodočih letih bo opustil vsak drugi pridelek, tako da bodo v celem sadovnjaku rastle le drevesa. Letošnjo jesen je sicer posejal del sadovnjaka z inkarnatko (rdečo ali laško deteljo), ki pa se bo spomladi podorala.

Lastnik se je pravilno odločil, da rasti v sadovnjaku le sadno drevje, ker izkustvo pravi, da kdor hoče pridelati na majhnem kosu zemlje vseh mogočih pridelkov, pridelava sicer vsakega malo, vsega skupaj pa nič.

Kljub temu se bo vse zemljišče red-

no obdelalo in plevel se ne bo šopiril v škodo drevesc. Za to si je lastnik nabavil iz Švice poseben rahljajnik na motorno silo (bencin).

Stroški.

Vsi dosedanji stroški — brez naku- pa zemljišča znašajo čez 90.000 lir, in sicer: vodna naprava stane okoli 30.000, kopanje in rigolanje nad 1.200, štirijskega metra ali skupaj nad 35.000 lir, drevesca 3.000, poprava oziroma zgraditev hleva in lope ter stanovaljske hišice za nadziralca sadovnjaka, gnojila, saditev drevesc in dosedanje obdelovanje nad 20.000 lir. Če seštejemo te zneske in določimo za drobne stroške 2.000, dobimo znesek 90.000 lir, ki je bil dosedaj vložen v sadovnjak.

Dohodki.

Dohodki bodo pač sadje. Lansko leto ni bilo nobenega sadu, letos bo lastnik mogoče pustil na najmočnejših drevescih po en sad, da se bo videlo, kakšen bo, v splošnem pa bo odstranil vse cvetje, kar je tudi edino pravilno, ker mlado drevesce pusti, da zraste, potem naj ti rodi sad. Zgodaj rodeča drevesca se hitro postarajo in nismo z njimi nikdar zadovoljni. Torej bo tudi vse tekoče leto prineslo same stroške, dohodkov nobenih. Te stroške lahko računamo zopet na kakih 5000 lir.

L. 1931. pa bodo drevesca v splošnem že lahko donesla po 5 kg sadov. Če bo takih dreves le 1000, bo sadovnjak drugo leto dal kakih 50 kvintalov breskev in če bodo prodane po 1.50 za kg, bo to zneslo 7.500 lir, ki sicer ne bodo zadostovale, da se pokrijejo obresti vložene kapitala in drugih stroškov, a mnogo ne bo manjkalo.

L. 1932. bodo drevesca lahko dala v srednjem 15 kg breskev, v celoti torej nad 150 kvintalov breskev, ki dajo po ceni 1.50 za kg že lepo svoto 22.000 lir. Ta dohodek bo v izdatni meri kril vse stroške, plačal obresti vložene kapitala in nekaj bo že ostalo za amortizacijo kapitala.

Od leta 1933. naprej pa bo sadovnjak lastniku nosil zelo lepe dohodke, ker breskve bodo lahko dajale v srednjem po 25 — 30 kg sadu. Med tem časom bodo tudi črešnje, slive in hruške začele roditi.

Gotovo je, da bo v 8 do 10 letih lastnik povlekel iz sadovnjaka mnogo več kot je vložil v njega. Sadovnjak bo reden vir dohodkov, četudi bi že nekatere breskve odpovedale, ker jih bo itak namestil z drugimi.

Zaključek.

Pa bo kdo rekel: da, račune je lahko delati, ali pa se bodo tudi uresničili? Na to pa sledeči odgovor: Danes je na svetu vse tvegano. Ali sem gotov da ne bo padel name kos opke, če grem blizu hiše? Kaj mi vemo, kje nas nevarnost čaka.

Glede opisanega sadovnjaka lahko rečemo samo to, da je vsaj 90% verjetnosti, da je lastnik zelo dobro vložil svoj kapital, ker sadno drevje bo gotovo uspevalo. Sadno drevje potrebuje gnojla, svetlobe in vode. Dre-

vescem so dosedaj izdatno pognojili, v bodoče jih lastnik tudi ne bo zanemaril. Za vodo je poskrbljeno, ker se vsako drevesce lahko zaliva in sicer v obliki, ki je najbolj naravna, to je da voda dežuje iz razpršilnika. Lega sadovnjaka je taka, da je zaščiten pred vetrom in da sije na sadovnjak ves dan sonce, posebno pa jutranje. Proti različnim škodljivcem imamo sredstva, ki se dosedaj v imenovanem sadovnjaku že rabijo in se bodo tudi v bodoče. Hudi nalivi ne morejo škodovati, ker je tudi za odtok deževnice poskrbljeno. Kaj se more torej še zgoditi? Lahko pride toča, proti kateri pa ni pomoči.

Vsekakor moramo lastniku le častitati, da se je pogumno in neglede na stroške lotil dela ter vztrajno nadaljuje to vzorno delo. Voščimo mu, da bi namen tudi dosegel, saj ne bo v njegovo korist, temveč bo sadovnjak za vzor našemu ozemlju. Naši sadjarji se bodo lahko nazorno naučili, kako je treba gojiti sadno drevje, ki postaja za naše gospodarstvo z dne v dan važnejše.

Kmetovalci se lahko tu nauče, kako se dajo tudi zelo strme lege umno in koristno izrabiti.

Pospeševanje živinoreje.

V Italiji je približno

7.000.000	glav goveje živine
1.000.000	glav konjev,
950.000	glav oslov,
600.000	glav mul in mezgov,
3.000.000	glav prešičev,
12.000.000	glav ovac,
2.500.000	glav koz,
70.000.000	glav perutnine.

Celotno vrednost navedene živine cenijo na 20 milijard lir. Letno dobe od te živine okoli 6.000.000 kvintalov mesa, 40 milijonov hl mleka, ki se večinoma predela v maslo in sir, nadalje 4 milijarde jajc, 160.000 kvintalov volne in 9 milijonov kosov različnih kož. Letno se porabi tudi okoli 50 milijonov glav perutnine. Poleg tega se pridobivajo letno velikanske množine gnojla, ki je podlaga vsemu kmetske mu blagostanju. Računajo, da znaša letni dohodek od živinoreje okoli 10 milijard lir.

Italijanska trgovska bilanca pravi, da uvaža Italija kljub temu letno za 1200 do 1300 milijonov lir živih živali, mesa in živalskih izdelkov več, kot jih izvažajo. Vlada hoče ta primanjkljaj iz-

ravnati, kar se pa ne da doseči v enem letu, temveč le postopoma. V ta namen je začela vlada vzporedno z žitno bitko pospeševati tudi živinorejo.

Prvi korak v tem oziru je

razpis živinorejskih nagrad.

Za vse nagrade je določena svota 8 milijonov lir. Nekatere nagrade bo razdelila naravnost državna, druge pa pokrajinska uprava.

Za pokrajine v Julijski Krajini so določene naslednje svote:

za Gorico, Trst in Videm za vsako po 65.000 in

za Reko, Pulj in Zader za vsako po 20.000 lir.

Iz navedenih zneskov bodo dobili nagrado živinorejci, ki v dobi od 1. oktobra 1930. do 30. septembra 1933. najbolj pomnože število svoje živine, ali jo v najvišji meri zboljšajo ali drugače dvignejo dohodke od živine.

Za nagrado se lahko potegujejo vsi, ki imajo vsaj 4 ha (11 njiv) zemlje, od katere mora biti vsaj 1 ha (tri njive) posejane z žitom. Kdor se hoče udeležiti tekmovanja, se mora oglasiti pri Kmetijskem uradu (Cattedra ambulante d'agricoltura) do 30. septembra 1. 1930.

Citronova kislina.

V strokovnih člankih, ki se tičejo vina, ter v »Vprašanjih in odgovorih«, smo večkrat rabili izraz citronova kislina, ki jo dobiš v drogeriji in je bel prah. Zvedeli smo pa, da so nekatere vinogradniki potrebovali citronovo kislino za vino, pa je niso šli kupit v drogerijo, temveč so enostavno narzali v vino limone, seveda brez zelenega uspeha. Drugič pazite, in če kaj ne razumete, vprašajte!

ZAHVALA.

Ob bridki izgubi mojega ljubljene soproga gospoda

LEOPOLDA KORONA,

ki se je preselil k Bogu dne 24. februarja v gosriški bolnišnici in bil dne 26. februarja pokopan na domačem pokopališču, se najiskreneje zahvaljujem vlč. g. Ignaciju Lebanu, župniku v Batujah in vlč. g. Hektorju Carletu, župnemu upravitelju na Placuti v Gorici za tolažilo v zadnjih trenutkih, pevskemu zboru iz Batuj za pretresujoče žalostinke in vsem, ki so rajnika spremili na zadnji poti ali drugače pomagali in tolažili.

Batuje, dne 27. februarja 1930.

Žalujoča soproga Marija.

ZAHVALA.

Vsemogočni je izvolil poklicati k sebi po težkem trpljenju, našo preljubo mamico in ženko

Marijo Tratnikovo,

ki nas je zapustila v najlepši življenjski dobi. Dolžnost nam veleva, da se najtopleje zahvalimo preč. g. kaplanu Budinu, ki je s tako ljubeznivo požrtvovalnostjo skrbel za dušni blagor blage pokojnice in jo spremljal k večnemu počitku v Spod. Idrijo. Iskrena zahvala preč. g. župniku v spod. Idriji za vodstvo pogreba, dalje vsem številnim obiskovalcem v boleznih, na mrtvaškem odru in končno vsem, ki so nepozabno pokojnico spremili na zadnji poti. — Vsem Bog plačaj!

Idrija, 25. februarja 1930.

Zalujoči; Andrej, soprog, Anton, Marija, Andrej, otroci.

Nove postave.

O MENIČNEM PLAČILU.

Pri navadnih terjatvah mora dolžnik prinesiti upniku denar na dom, pri menicah in drugih vrednostnih papirjih pa mora upnik sam po denar k dolžniku.

Pri menici obljubi namreč izstavitelj, da bo plačal določeni znesek upniku, ali pa osebi, na katero bo ta žiriral menico. Zato menični dolžnik niti ne ve, kdo bo upnik, ko menica zapade.

Naravno je torej, da mora upnik predložiti (prezentirati) menico dolžniku v plačilo.

Dotičnik mora plačati menico na dan zapadlosti. Ako je dan, ko menica zapade, praznik, je treba plačati menico naslednji delavni dan.

Dolžnik ne more prisiliti upnika, da sprejme plačilo, preden je menica zapadla. Menico je namreč upnik lahko medtem prenesel (žiriral) na drugega.

Neveljavno je tudi plačilo, preden je menica zapadla, četudi bi dolžnik to storil po dogovoru z upnikom, ako so bile zaradi plačila oškodovane tretje osebe.

Ako bi bile tretje osebe radi prerenega plačila oškodovane, je tako plačilo neveljavno, čeprav se je izvršilo v sporazumu med dolžnikom in upnikom.

Primer: Glavni dolžnik je plačal menico, preden je zapadla, nakar je gospodarsko propadel (bankrotiral). Prerano plačilo nima nobenega učinka, ker drugače bi bili oškodovani drugi upniki. Zato mora upnik znesek povrniti in prijaviti nato terjatev konkurznemu upravitelju.

Ali pa recimo, da je upnik izgubil »in bianco« žirirano menico. Zakon pravi, da zamore upnik prenesti menico na drugo osebo (žiratarja) tudi samo s podpisom svojega imena in priimka, ne da bi napisal tudi imena in priimka žiratarjevega. Tako menico imenujemo »in bianco žirirano«.

Ako bi kdo tako menico našel, napisal sebe za žiratarja ter se zmenil z dolžnikom, da mu jo ta plača pred zapadlostjo, bi bilo to plačilo brez veljave. Dolžnikov ugovor, da je menico že plačal, bi nasproti upniku ne veljal, ako je sodnja razglasila izgubljeno menico za ničvredno.

Kje je treba plačati menico?

Menico je treba plačati na kraju, ki je v menici označen.

Ako pa ni kraj izrecno označen, velja za kraj plačila pri lastni menici kraj, ki je naveden v datumu; pri traži pa kraj, v katerem biva trasat.

Ob tej priliki moramo še prav posebno opozoriti na domicilirano menico. Ko je menica popolnoma domicilirana (to je slučaj, ko ni samo kraj plačila različen od bivališča glavnega dolžnika, marveč tudi oseba, ki naj menico plača, različna od glavnega

dolžnika), je treba dvigniti protest, ako noče plačati menice oseba (domiciljat), kateri je glavni dolžnik naročil, da jo mesto njega plača.

Ako dvomiš o tem, ali je menica popolnoma ali samo na pol domicilirana (to je slučaj, ko je kraj plačila sicer različen od bivališča glavnega

NASLOV »NOVEGA LISTA« JE:

»Novi list«, Gorizia, via Mameli 5.

Ni treba dodajati ničesar drugega.

VABILO

k rednemu občnemu zboru Ljudske posojilnice v Rihemberku,

reg. zadr. z neom. zav., ki se bo vršil dne 25. t. m. ob osmih in pol zjutraj v lastnih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva; 2. poročilo nadzorstva; 3. odobritev rač. sklepa za l. 1929.; 4. volitev načelstva in nadzorstva; 5. slučajnosti.

N. B. — Bilanca in poročilo nadzorstva je na vpogled članom od 10. t. m. do občnega zbora. Načelstvo.

Ljudska posojil. v št. Vidu pri Vipavi, reg. zadr. z neom. zav., bo imela redni občni zbor dne 23. marca 1930. ob štirih popoldne v župnišću. — Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora; 2. poročilo načelstva; 3. poročilo nadzorstva; 4. rač. zaključek za l. 1927.; 5. sprememba pravil; 6. slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti ob napovedani uri, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor v istem prostoru in z istim dnevnim redom in bo sklepal ne glede na število navzočih članov. Načelstvo.

Ljudska posojilnica v Dornbergu vabi k

REDNEMU OBČNEMU ZBORU,

ki se bo vršil dne 23. marca 1930. ob deseti in pol predpoldne v lastni dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva; — 2. poročilo nadzorstva; — 3. odobritev računov za l. 1929.; — 4. volitev načelstva in nadzorstva; — 5. slučajnosti.

V slučaju, da bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje z istim dnevnim redom in ob vsaki udeležbi drugi občni zbor. Načelstvo.

Dr. Emil Gresic,

sin,

zdravnik in porodničar,
bivši asistent kr. bolnišnice za porodništvo in ženske bolezni v Turinu,

dr. Gresic Emil - oče,
zdravnik,

sprejemata v Gorici,

Plazza Vittoria štev. 5 (na Travniku),
na isti strani, kot je cerkev.

Največja delavnica ur in zlatnine v Trstu. Kupuje krone po najvišjih cenah.

L. P O V H

TRST — Piazza Garibaldi 2/1.

Velika prilžnost!!!

Velika zaloga volnenine visoke 150 cm, vredne 35 lir za meter se prodaja po L 16.50.

Zaloga popelina za srajce po L 3.95.

Platno za srajce, 150 cm visoko, po L 4.50.

Domače platno, 80 cm visoko, po L 3.50.

Platno »Madonna«, težko, 80 cm vis., po L 2.80.

Jajčna kožica, najfinejša, 80 cm vis., po L 2.90.

»Thibet«, črn, fin, 90 cm visok, po L 3.90.

Saten, črn, težak, 120 cm visok, po L 3.90.

Saten, črn, svetlikast, 140 cm vis., po L 6.90.

Frštanj, dobre barve, po L 1.50.

Platno iz lanu, 80 cm visoko, po L 5.90.

Panama za srajce, 80 cm visoko, po L 2.90.

Nogavice, oprsniki, maje, srajce, rokavice, naramnice, robci, brisače itd. itd. — Vsi predmeti so prvovrstni, prodajamo jih po tovarniških cenah.

MARIJA ACCERBONI — TRST.
Zaloga manufakture, tkanin in blaga.
Via Genova št. 21.

KABINET ROENTGEN

primarija

dr. AVGUSTA DE FIORIJA

je odprt vsak dan v Gorici,

Corso Vittorio Emanuele III št. 14,

od 9. — 12. in od 2. — 4.

V juliju in avgustu je ob nedeljah zaprt.

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik

dr. P. Ugo Netzbandt,

izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem (na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo (pri drju Bussiju),

v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

ZDRAVNICA

dr. VILMA DOMINCO,

bivša asistentinja kr. klinike za porodništvo in ženske bolezni v Florenci

sprejema

od 10. - 12. in 15. - 16. ure

GORICA,

ulica Corso Vittorio Emanuele III. številka 59.

Posebnost: zdravljenje z ultra vijoletnimi žarki

TOVARNIŠKE CENE!

POTREBSČINE

za
kovače, mehanike
in mizarje
samo pri

PELLER, KAHAN & C.

Trieste, via S. Nicolo št. 12

Lastna skladišča v prosti luki
TOVARNA REMSCHEID - NEMČIJA

Prvovrstna, zajamčena kvaliteta.

Prvovrstna, zajamčena kvaliteta.

dolžnika, a mora menico dolžnik sam plačati), je pametno, da tudi dvigneš protest, ako nisi dobil plačila.

Če ne dvigneš protesta, ko ti ni bila popolnoma domicilirana (in v dvomu tudi na pol domicilirana menica) izplačana, izgubiš vse menične pravice ne samo proti nadomestnim dolžnikom (žirantom, trasantu), marveč tudi nasproti glavnemu dolžniku. Pri nedomiciliranih menicah pa izgubiš menično pravico (tako imenovano regresno pravico) le proti nadomestnim dolžnikom, dočim lahko še vedno dosežeš z menično tožbo plačilo od glavnega dolžnika.

Kaj mora dolžnik zahtevati, ko plača menični dolg?

Previden dolžnik mora zahtevati od upnika, da mu izroči menico s pobotnico, da je plačal. Potrdilo (pobotnica) o plačilu se napiše na menici. Ako o plačilu ne vrne menice dolžniku, ko jo plača, in menica še nadalje kroži, jo bo moral dolžnik mogoče še enkrat plačati. Tudi sama izročitev menice ne zadostuje. Zakon zahteva še pobotnico, ker le s pobotnico lahko dolžnik dokaže, da mu je upnik prostovoljno izročil menico in da ni prišel v njeno posest slučajno ali pa z zlorabo.

Upnik mora sprejeti plačilo, četudi mu dolžnik plača le del meničnega dolga. Varovati mora namreč koristi nadomestnih dolžnikov. Če tega ne stori, ne sme več zahtevati, da bi mu nadomestni dolžniki (trasant, žiranti) plačali znesek, ki ga ni hotel sprejeti od glavnega dolžnika.

Ako je dolžnik plačal samo del dolga, mu upnik ne vrne menice. Upnik mora zabeležiti na menici plačani znesek in izdati zanj ločeno pobotnico. Za preostanek mora upnik dvigniti protest, ker izgubi drugače pri nedomiciliranih menicah pravico do regresna nasproti nadomestnim dolžnikom (trasantu, žirantom) in pri popolnoma domiciliranih menicah izgubi tudi vse menične pravice nasproti glavnemu dolžniku (izstavitelju = emittente in trasatu, akceptantu.)

Izgubljena menica.

Večkrat se zgodi, da upnik izgubi menico, da mu jo kdo ukrade ali da se menica na katerikoli način uniči. Če se to zgodi, mora upnik zaprositi sodnijo, da razglasi menico za ničvredno, da jo amortizira. Posebno mora upnik to storiti, ako je menica že zapadla. Čim je upnik zahteval amortizacijsko postopanje, povabi sodnija njenega posestnika, da jo izroči v teku 40 dni po zapadlosti ali pa v teku 40 dni po amortizacijskem razglasu. Ako se zgledi posestnik z menico, sodnija najprej ugotovi, ali je prišel v njeno posest v dobri ali slabi veri. Če je posestnik dobre vere, upnik, ki je zahteval amortizacijsko postopanje, izgubi vsako pravico do menice. Ako je pa posestnik slabe vere (to pomeni, da je prišel na nepošten način v njeno posest), mora menico upniku vrniti. Če se pa v določenem roku nihče ne zglašni, razglasi sodnija menico za ničvredno, nakar upnik lahko s to razsodbo izterja menični dolg.

**CENIK
za leto
1930.**

Izšel je

**nov, bogato
ilustriran
CENIK**

s 300 raznimi vrstami odličnih semen, prvovrstnim kmetijskim orodjem in pripomočki za pokončevanje škodljivcev z navodili, kako se uporabljajo. Razpošiljam ga na zahtevo brezplačno.

**JUST UŠAJ,
GORICA,
Piazza della Vittoria 4.**

Za obuvalo rabite

SAMO

ki
ohra-
ni,
omeči
in
neostli
iz-
delek

SIDOL COMPANY

**TRST — Via S. Zaccaria št. 4
Telefon N.ro 72-73.**

**NAJTRONEJŠE PONIŠTVO
IN ZAJAMČENO
PO NAJNIŽJIH CENAH**

dobite v tovarni

G. BIECHER

TRST — Via dell'Istria 27.

Najbolj moderne sobe, kuhinje in jedilnice, razpošiljamo po deželi.
Veliki popusti!

POZOR PRED NAKUPOM!

Raznovrstna darila za vsako priliko, popolne kuhinjske, namizne in sobne opreme za skrbne neveste, gostilne in restavracije iz prvih domačih in inozemskih tovarnih dobite po najugodnejših konkurenčnih cenah pri dobro založeni tvrdki z lastnim skladiščem

Ivan Kerže,

Trst, Piazza S. Giovanni 1.

Obiščite nas, da se prepričate o ugodnosti, ki se Vam nudi iz prve roke.

VELIKA PRILIKA.

S. LEVI, Trieste, via S. Lazzaro 9.

Velika razprodaja vsega zimskega blaga.

PAR PRIMEROV:

Lantenis po L 1,90, 2.— in 2,40 meter.
Flanela v vseh barvah po L 2,80.
Frštajn močan, za srajce po L 2,70.
Flanela, težka po L 4.—.
Plahte po L 11,50.
Plahte volnene od L 28.— naprej.
Pregrinjala za postelje po L 16.—. — Prilika za neveste.
Madapolam »Sole« po L 2,80.
Kotonina, platno, »Madonna« po L 2,40.
Jajčna kožica »Pele uovo« po 2,70.
Platno »Douglas« po L 2,90.
Platno »Madonna«, vis. 150 po L 4,40.
Platno »Famiglia«, vis. 150 po L 4,60.
Platno, laneno, vis. 150 po L 4,80.
Platn. brisače na meter po L 2,70, 3,40 in 3,90.
Prtiči, izgotovljeni po cent. 95.
Prti na meter od L 4,40 naprej.
Poplin za srajce od L 3,60 naprej.
Saten v vseh barvah po L 2,80.
Saten črn po L 2,80, 4,50 in 7.—.
Cajh za hlače od L 5,50 naprej.
Zamet za hlače od L 7.— naprej in vsakovrstni predmeti po konkurenčnih cenah.

PAZITE NA ŠTEVILKO!

Samo

„Alfa Laval“

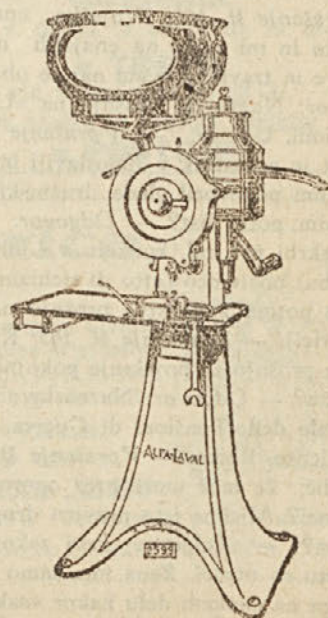
lahko zagotovi in dokaže, da je največja svetovna organizacija za prodajo

posnemalnikov

**družba ALFA LAVAL - Milan,
via Farneti 5**

Nadzornik za Julijsko krajino:

Corrado Ban - Gorica, via Ponte Isenzo št. 35.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 153: V senožeti imam praprot. Kako bi jo pregnal? Senožet je v senčnem kraju. — *Odgovor:* Praprot je rastlina, ki raste samo v senci. Zato je treba senco odpraviti (= izčistiti senožet), kjer je pač mogoče. Obilno gnojenje s Thomaževo žlindro zatre praprot. Ravno tako kot tudi obilno gnojenje z apnom (prah od apnenic, kreč = malta od zidov, obcestno blato). — *Vprašanje št. 154:* Zaročen sem bil dve leti in sem potrosil za zaročenko 500 lir v njeni hudi bolezni. Sedaj me je pustila. Ali imam pravico zahtevati nazaj denar? — *Odgovor:* Če ste zaročenki posodili denar, imate pravico, drugače pustite zadevo pri miru, ker boste imeli le sitnosti in jezo. — *Vprašanje št. 155:* Zakaj se našteva v sv. pismu rodovnik po moških in ne po ženskah, saj niso rodili moški? — *Odgovor:* Vi ste sicer ženska, a vendar Vas pozna oblastvo le pod Marijo živega ali pokojnega Toneta B. Tako se je tudi v starem veku vpoštevalo v prvi vrsti očetovstvo. Sv. pismo je bilo spisano na vzhodu, kjer je še danes ženska podrejeno bitje. — *Vprašanje št. 156:* Koliko sme služkinja krščanskih načel hraniti za poznejša leta in koliko darovati v dobrodolne namene? — *Odgovor:* Zaslužnja pri Bogu ne dobiš s tem, koliko si dal v dobrodolne namene, temveč s kakšnim srcem si dal. Če nimate na vesti nobene druge coklje, se boste zveličala, četudi si prihranite 99,9% in daste v dobrodolne le 0,1% plače. — *Vprašanje št. 157:* Že dve leti sem od doma. Ali zgubim svoj delež na premoženju? — *Odgovor:* Deleža ne morete izgubiti radi tega, ker ste odsotni. Pravico do nujnega deleža (parte legittima) ima namreč vsak otrok. — *Vprašanje št. 158:* Lansko leto sem izvršil milici mizarska dela, čakam že več mesecev na plačilo. Kam naj se obrnem? — *Odgovor:* Napravite prošnjo na Comando della M. V. S. N. Legione Gorizia. — *Vprašanje št. 159:* Imam prislužen denar pri gospodarju. Ali mi lahko reče, da ni toliko, ker nimam prič in ne potrdila? — *Odgovor:* Gospodar naj Vam da izjavo na navadnem papirju, koliko Vam dolguje. Najbolj pametno pa je, da prihranke naložite na hranilno knjižico, ki Vam vrže tudi obresti. — *Vprašanje št. 160:* Po krivdi vojakov so mi zgoreli l. 1919. hlev, kozolec in veliko premičnin v celotni vrednosti 12.000 lir. Delal sem že trikrat prošnjo, a odgovora še nisem dobil. Kam naj se obrnem? — *Odgovor:* Napravite prošnjo na vojno ministrstvo. Prošnji priložite cenitev. — *Vprašanje št. 161:* Vojaška uprava je delala cesto in mi vzela na enajstih mestih po kos njive in travnika. Kam naj se obrnem? — *Odgovor:* Napravite prošnjo na »Ufficio Fortificazioni, Udine«. — *Vprašanje št. 162:* Moj brat je posestnik v Jugoslaviji in jaz bi se rad z njim pogovoril glede družinskih zadev. Ali dobim potni list? — *Odgovor:* Vaš brat naj preskrbi pri ital. konzulu v Ljubljani (ali Zagrebu) pozivnico (atto di richiamo), Vi pa vložite potom županstva prošnjo na kvesturo (v Gorici). — *Vprašanje št. 163:* Kam naj naslovim prošnjo za povišanje pokojnine po padlem možu? — *Odgovor:* Na naslov: Direzione Generale delle Pensioni di Guerra, Ufficio Terre Redente, Roma. — *Vprašanje št. 164:* Kdo je dedič, če mož umre brez oporoke? Žena ali otroci? Ali ima isto pravico druga žena kakor prva? — *Odgovor:* Prvi zakoniti dediči po očetu so otroci. Žena ima samo pravico do užitka na enakem delu kakor vsak otrok do doščine. Obe ženi sta enakopravni, ravno tako njeni otroci. — *Vprašanje št. 165:* Ali sem

Opozarjamo cenjene odjemalce, da se je dne

19. februarja zopet odprla

dobro založena trgovina trvdke

G. Coretti,

naslednice trvdke

G. Struchel, Trst,

Via Mazzini 36. — Via S. Caterina 7.

Bogata izbira volnine za moške in ženske, svilenine, žametov, bombaževine, platnine na metre in v izdelkih. Prti, brisače, kuhinjske cunje, robci, preproge, pregrinjala, zavese, preproge za hodnike in pri postelji, maje in nogavice za moške, ženske in otroke, rokavice, ovratnice, namramnice, podveze, čipke, trakovi in blago V VELIKI IZBERI. — Vse blago je novo, prvovrstno in se bo dalo ob otvoritvi na prodaj po **zelo nizkih cenah**, in sicer

PO TOVARNIŠKIH

kot poklon cenj. odjemalcem.

Cene stalne!

Dott. GIUS. COMEL,

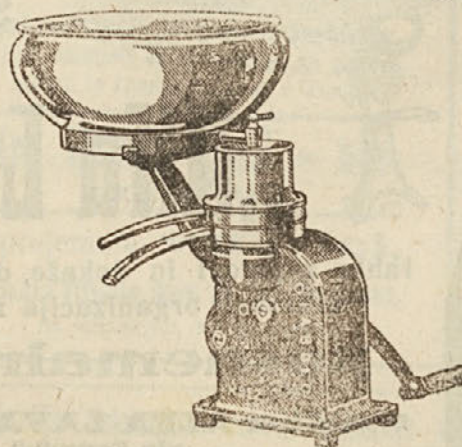
specialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operater na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti-ja v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah. Sprejema od 9.-11. predp. in od 3.-4. pop. Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

KMETOVALCI!

Če hočete, da Vam bo živinoreja dosti vrgla, naročite posnemalnik!

Agenzia Generale per scematrici Diabolo, Bolzano.

Za vsa pojasnila pišite nadzorstyu:

Vittorio Jonson - GORICA, Via Contavalle 4-II, (Casella 25).

Zobozdravniški ambulatorij

TRST - - Via delle Sette Fontane 6.

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. Našim ljudem z dežele poseben popust za potne stroške. Govori se slovenski. — Delo zajamčeno! — Odprto od 9.—13. in od 15.—19. Ob nedeljah od 10.—12.

„Al buon mercato“

TRST — Via Arcata 16 — TRST

Velika zaloga moških in deških oblek. — Štarske jope z navadnim in kožuhovinastim ovratnikom. Šuknje, površniki, delavske obleke, posamezne hlače in jopiči.

Govorimo slovenski. Cene zelo ugodne.

Zelo važno za skrbne gospodinje in krčmarice!

Aluminijeva posoda na vago po 25 lir kg.

Zelo znižane cene. Po naravnost smešnih cenah razprodajamo razno vrstno kuhinjsko posodo in druge hišne potrebščine.

Trst, via Carducci 3

(nasproti bivši vojašnici.)

PHENIX

Francoska zavarovalna družba
za življenje in požar.

Italijanska zavarovalna družba
za zavarovanje

KONJ.

Glavno zastopstvo

TRST, Via S. Lazzaro 8. tel. 48 - 50.

Zastopnik za gorško in tržiško pokrajino g.
ANTON POSEGA, RAZDRTO

prisiljen skrbeti za očetovo obleko in obutev, četudi je že 18 mesecev od doma in zapije vse, kar zasluži? — *Odgovor:* Po zakonu ste dolžan vzdrževati očeta. — *Vprašanje št. 166:* Vojaščina zida cesto in nam dela veliko škodo na nekaterih parcelah. Ali smo dolžni plačati zemljiški davek, ko nimamo dohodka? — *Odgovor:* Napravite prošnjo na davkarijo, da vam odpiše davek na poškodovanih parcelah. — *Vprašanje št. 167:* Lani sem plačal 50 lir za obnovo gostilniške koncesije, letos pa 100 lir, četudi plačujem isti dohodninski davek. — *Odgovor:* Pristojbina za gostilniško koncesijo je bila medtem povišana. — *Vprašanje št. 168:* Za sinom, ki je umrl v ruskem ujetništvu, sem pred tremi leti napravil prošnjo za pokojnino, a je bila odbita, češ da sem premlad; sedaj pa imam 62 let. Ali se izplača napraviti novo prošnjo in kam? — *Odgovor:* Prošnja se izplača, če živite v revnih razmerah in če nimate drugih sinov. Prošnja obnove vite na naslov pod št. 163. — *Vprašanje št. 169:* Sem letnika 12 in želim stopiti kot prostovoljec k letalcem, da se izučim za mehanika. — *Odgovor:* Napravite prošnjo na »Comando del Distretto Militare«, pod katerega spadate. — *Vprašanje št. 170:* Pred letom sem javil oblastvu, da ne bom več mlel, ker ima mlin le en kamen in je dovolj vode le v zimskih mesecih. Koliko bi plačal, če bi mlel le dotične mesece in ali bi mogel mleti samo za lastno rabo? — *Odgovor:* Brez licence po zakonu ne smete mleti ne za lastno rabo, ne za druge. Za licenco bi morali plačati najbrž 100 lir. — *Vprašanje št. 171:* Spadam v Nemčijo, žena je iz Trsta, otroci so se rodili v Nemčiji, v Julijski Krajini sem pa že 35 let. Ali imam pravico do italijanskega državljanstva? — *Odgovor:* Zaposrite za državljanstvo na podlagi zakona od 13. junija 1912., št. 555 čl. 4. Prošnjo napravite potom prefekturē na notranje ministrstvo. — *Vprašanje št. 172:* Prosil sem obč. načelnika, da mi dovoli odpreti brivnico, a mi je prošnjo odklonil. Kam naj se obrnem? — *Odgovor:* Napravite rekurz proti odklonilni rešitvi na »Giunta provinciale amministrativa«. — *Vprašanje št. 173:* Zavaroval sem se proti nezgodam za dobo 10 let. Ali moram redno plačevati in kaj se zgodi, če ne plačam? — *Odgovor:* Kaj ste po poklicu in kje ste se zavarovali? Zavarovanje proti nezgodam je za gotove sloje obvezno. Če ste se zavarovali pri kateri zasebni zavarovalnici, veljajo določbe medsebojne pogodbe, to je zavarovalniške police. — *Vprašanje št. 174:* Kako številna mora biti družina, da ima pravico do nagrade? Kam se napravi prošnja? — *Odgovor:* Družina nima pravice do nagrade, naj ima še toliko otrok. Pač pa lahko zaprosi družina, ki ima znatno število otrok in živi v revnih razmerah, načelnika vlade za enkratno podporo. Družine, ki imajo 10 mladoletnih otrok ali ki so imele 12 otrok, od katerih mora biti še najmanj 6 nepreskrbljenih, so oproščene nekaterih davkov; o tem pa smo že večkrat pisali v »Novem listu«. — *Vprašanje št. 175:* Ob moji njeni ima sosed malovredno grmovje in trnje ter nekaj dreves. Ali smem odstraniti to grmovje, ki mi dela škodo? — *Odgovor:* Dreves in grmovja ne morete samovoljno odstraniti, lahko pa izrežete korenine, ki segajo v Vaše zemljišče. Zadevo morate prijateljsko urediti s sosedom in mu ponuditi majhno odškodnino. — *Vprašanje št. 176:* Skupna pot je nujno potrebna popravila. Ali jo lahko popravim sam in zahtevam odškodnino od souzivalcev, ki nečejo pomagati pri popravilu? — *Odgovor:* Najbolje bo, če se z njimi dogovorite. Če pa souzivalci nočejo nič slišati, povabite jih na občino ali pred obč. načelnika.

Ortopedični zavod A. ZECCHI

Turin - via Roma 31, I. nadstr.

Aparat Zecchi
zabranjuje napredovanje

K I L E

Srečna zahvala dveh zakoncev iz Beneškega.

Gospa Salute in gospod Josip d'Alpaos, bivajoča v Garna d'Alpago, pokr. Belluno, nam pošiljata svoji fotografiji s pooblastilom, da lahko objavimo njuno zahvalo za blagodejno zdravstveno stanje, ki sta ga dosegla s posebnim aparatom ZECCHI, katerega lahko poskušajo prizadete osebe - moški ženske, otroci - pri priznanem ortopedu v naslednjih dneh v sledečih krajih:

v Vidmu: v sredo 12. marca, hotel „Italia“.
v GORICI: v četrtek 13. marca, hotel „Angelo d'oro“.
na Reki: v petek 14. in v soboto 15. marca, hotel „Italia“.
v Trstu: v nedeljo 16. marca, hotel „Centrale“ via Roma 18,
v Palmanovi: v ponedeljek 17. marca, hotel „Rosa d'oro“,
v Kodroju: v torek 18. marca, hotel „Stazione“,
v Trziču: v sredo 19. marca, hotel „Al Cervo“.

ZDRAVNIK

dr. Gresic Adalberto,
starejši sin,

sprejema vedno v svojem
ambulatoriju
v GORICI,
na Travniku (Piazza Vittoria) št. 14/I.
nad lekarno Cristofoletti.

Avtorizirana civilna
inženirska pisarna

dr. ing. Gaberščik Oskar,
TOLMIN,

izvršuje vsa civilno inženirska dela in vsakovrstne projekte; napravi načrte in vse potrebno za priznanje vodnih pravic; izmeri in parcelira zemljišča; izdelava zemljiške skice za kupno-prodajne pogodbe; razne cenitve za privilegirana posojila itd.

Josip Kerševani, Gorica,
Piazza Cavour št. 9.

Zaloga šivalnih strojev svetovnoznanih tovarnih „MUNDLOS“ in „PFAFF“, dvokoles originalnih BIANCHI, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestljivih delov imenovanih predmetov.

Mehanična delavnica:

GORICA — Piazza Cavour št. 5

Bencln „LAMPO“

Bencln „LAMPO“

Najboljši pletilni stroji nemške tovarne „Sandler & Graff“. Brezplačen pouk v umetnem vezenju in pletenju.

Telefon št. 415. Brzojavke: KERSEVANI, GORIZIA, CICLI

Darila

za poroke in krste

dobite v zlatarni

F. BUDA,

Trst, Corso Garibaldi 35,
via Roma 16.

Zobni zdravnik

dr. Robert Hlavaty

sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23-II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

Naročite se na mesečnik „Družino“!

Valuta — tuji denar.

Dne 5. marca si dal ali dobil za	
1 dolar	19.06 lir
1 angl. funt	92.77 lir
100 dinarjev	33.67 lir
100 šilingov (avstr.)	268.95 lir
100 čeških kron	56.54 lir
100 nemških mark	455.50 lir
100 švic. frankov	368.60 lir
100 franc. frankov	74.65 lir
100 belga	266.— lir
Beneške obveznice 74.—; obveznice	
»Consolidato« 80.15.	

Loterijske številke

v soboto 1. marca 1930.

Bari	27	61	57	72	13
Florenca	2	55	90	71	28
Milan	27	36	17	32	18
Neapelj	80	33	15	41	11
Palermo	61	69	87	88	70
Rim	48	24	12	85	42
Turin	69	59	78	50	37
Benetke	65	15	60	41	20

Semnji v prihodnjem tednu.

Ponedeljek, 10. marca: Kobarid, Dekani.
Torek, 11. marca: Ajdovščina, Št. Peter, Škofije, Zagorje, Oprtalj.
Sreda, 12. marca: Sežana.
Četrtek, 13. marca: Gorica.
Petek, 14. marca: Materija, Št. Vid.

Konsumno in kmetijsko društvo v Gabrovci — Sv. Primož vabi na

XXVIII. REDNI OBČNI ZBOR, ki se bo vršil v nedeljo 16. marca ob eni polni poldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. poročilo načelstva,
2. odobritev računa za leto 1929.,
3. volitev načelstva,
4. slučajnosti.

NAČELSTVO.

Prva kmečka gosp. zadruga v Selu na Vipavskem,

reg. zadr. z omej. zav., vabi vse svoje člane k

XX. rednemu letn. občnemu zboru,

ki se bo vršil v nedeljo dne 23. marca v Selu (v gradu) ob 10. uri predpoldne s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva in nadzorstva; 2. čitanje računskega zaključka za l. 1929. in odobrenje istega; 3. volitev načelstva in nadzorstva; 4. slučajnosti.

Načelstvo.

Krojačem, šiviljam, nešiviljam!

Mesečni in 14-dnevni tečaj. Posetnikom preskrbimo dovoljenje za bivanje in službe v Jugoslaviji. Pouk potom pošte. Diplomirano krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19, F. Potočnik, odlikovan v Rimu za krojnega profesorja. Učna potrdila v Italiji veljajo.

27-leten mladenič iz premožne družine, s 30.000 lirami gotovine, se želi oženiti z gospodično od 20 do 30 let staro. Prednost imajo trgovke ali posestnice. — Ponudbe na upravo lista pod »Tajnost«.

Odgovorni urednik dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici,
Riva Piazzutta št. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro, najmanj 5 lir. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je: Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

Jajca za valenje (bele pasme »Leghorn«) se dobe pri Perutninskem zavodu v Hraščah pri Postojni. Kos po 2 liri. — Kokoši znesejo po 280 do 300 jajc letno.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Stefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Prodajam 200 kg pristinega medu. — Cena po dogovoru. — Grlj Anton — Podgrad 40.

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni *Wokulat*, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. št. 7.

10 panjev čebel imam na prodaj. — Jožef Adamič, Malidol, p. Komen.

Škropilnice najnovejšega sistema izdelujem ali predelujem. Kupujem tudi vsakovrstno staro kotlovinu. Alojzij Leban, Gorica, via Morelli 15.

Sprejemem prijazno služkinjo od 16 do 18 let staro. — Zadnik, Trnovo pri Bistrici 123.

Zlatnino in srebrnino, staro, kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. — Birmska, poročna in krstna darila. — *Moderna zlatarna*, Corso Verdi št. 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

28-letni mizarski delavec išče dela. — Naslov je pri upravi.

Vse pogrebne predmete: vsakovrstne rakve, vence, sveče itd. dobite vedno 20 odstotkov ceneje kot drugod pri Josipu Saksidi, Dornberg št. 3, skladišče št. 4.

Zadruga v Selu, pošta Cernizza Goriziana, prodaja prvovrstno vino, last članov, po najugodnejših cenah.

Več sto breskev, najboljših vrst, ima na prodaj Josip Cotič, Plače 136., p. Sv. Križ pri Ajdovščini.

Hotel Paternost v Postojni išče pošte, no, pridno in samostojno kuharico. Nastop takoj, plača po dogovoru.

Breskve enoletne cepljenke in hruške »Forsmentinke« prodam po nizki ceni. — Franc Travižan — Št. Peter pri Gorici (baraka).

Prodajam hišo s petimi sobami in majhnim zemljiščem v Gorici; lega je krasna, cena 22.000 lir. — Naslov pri upravi.

Več parov lanskih kanarčkov, dobrih pevcev prodam. — Gorica, via Angiolina 28., I. nadstr. (desno).

Iščemo zastopnike, ki so izvežbani za nabiranje zavarovalnin za življenje, požar itd., v Gorici, Idriji, Tolminu in po drugih krajih Julijske Krajine. Ponudbe naj se pošljejo pod geslom »Capacità produttiva« na Pubblicità Cehovin, Trst, XX Settembre 65.

Želim zaradi možitve znanja z zdravim, dostojnim gospodom. Pišite pod geslom »Izo-brazena« na Pubblicità Cehovin — Trieste, XX Settembre 65.

Najboljše belo in črno vino, žganje, izborne likerje, marsalo in vermut dobite po ugodnih cenah in tudi v manjših količinah v Gorici, via Ascoli 31, blizu Piazza de Amicis (na Kornu). Nasl. Dav. Bolaffio.

Veliko posestvo, na katerem lahko rediš 14 glav živine, oddam v najem. Obrnite se na lastnika Ignacija Lebana, štandrez 209.

Prodajam ali oddam v najem posestvo v Rosolu (hiša, 800 sežnjev obdelanega zemljišča). Trst, via della Fabbrica 1, vrata 5.

Iščem pridno, pošteno in izurjeno dekle, ki je po več let služilo na enem mestu. — Naslov pri podupravi v Trstu.

Več tisoč enoletnih divjakov hruškinih in jablanovih ima na prodaj Josip Benigar — Trnovo pri Bistrici 29. (Carnaro.)

Šestindvajsetleten mladenič s stalno službo želi znanja, da bi se oženil z 20—28 let starim dekletom, ki ima 4—5.000 lir gotovine. Ponudbe s sliko pod geslom »1000« na Pubblicità Cehovin — Trieste.

Več sto cepljenih breskev, najboljših vrst, ima na prodaj Josip Cotič, Plače 136., p. Sv. Križ pri Ajdovščini.

Bika švicarske pasme, eno leto starega, prodam. Anton Poberaj, Moncorona s Gorica.

Iščem pekovskega vajenca, krepkega, pridnega in iz poštene rodbine. Naslov pove uprava.

Zdravilne posebnosti. Lekarna G. Castellano, last F. Bolaffio, Trst, via Belli, vogal via dell' Istria 7, tel. 64—85.

Železno blagajno, tudi če je rabljena, kupimo. Ponudbe pošljite na upravo.

Radioaparate svetovnega slovesa, znamke Telefunken in druge, raznovrstne električne potrebščine pod najbolj ugodnimi pogoji in cenami imamo na prodaj. Radiofonia — Sežana 30.

Trgovske knjige. Za majhno odškodnino dobiš na dom od strokovnjaka točna navodila, kako moraš voditi trgovske knjige po novem zakonu. Javi se z dopisnico upravi pod geslom »Trgovske knjige«.

Hišo z vrtom, poljem, vinogradom in gozdom prodam po nizki ceni v Št. Petru pri Gorici. — Naslov pri upravi.

Kupim ali vzamem v najem majhno posestvo v goriški okolici. Se raje vzamem, če je v hiši kakšna obrt. — Naslov je pri upravi lista.

Večjo množino semenskega krompirja, pristne in zanesljive vrste imam na prodaj. Krompir ne gnije, ampak ostane zdrav in dober. Jožef Travižan — Št. Peter pri Gorici 139.

Zlatarna - urarna.
G. STEINDLER - TRST
via G. Gallina 2. — — — — Telef. št. 74-11
Izbira darov za

poroke, krste in godove.
Popravlja ter izboljšuje zlatnino in srebrnino.